

FAMUR

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej FAMUR oraz FAMUR S.A za rok 2016

Katowice, 2017-04-28

Spis treści

1.	Podstawowe informacje	3
1.1.	Zasady sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	3
1.2.	Informacje o Grupie Kapitałowej FAMUR	3
1.3.	Charakterystyka podstawowej działalności Grupy FAMUR	4
1.4.	Skład Grupy Kapitałowej FAMUR	5
1.5.	Struktura własnościowa FAMUR S.A.	8
2.	Organizacja i zarządzanie	9
2.1.	Zarząd FAMUR S.A.	9
2.2.	Rada Nadzorcza FAMUR S.A.	10
2.3.	Wykaz akcji będących w posiadaniu grupy osób zarządzających i nadzorujących Spółkę	10
3.	Zatrudnienie i sytuacja płacowa	11
4.	Sytuacja marketingowa Grupy Kapitałowej FAMUR	11
4.1.	Rynek krajowy	13
4.2.	Rynki zagraniczne	15
5.	Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Grupy Kapitałowej FAMUR	16
6.	Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa	20
7.	Informacje dodatkowe	27
7.1.	Źródła zaopatrzenia w materiały do produkcji, w towary i usługi	27
7.2.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi	27
7.3.	Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz zobowiązania warunkowe	27
7.4.	Postępowania sądowe	29
7.5.	Badania i rozwój	30
7.6.	Ochrona środowiska	30
7.7.	Papiery wartościowe	31
7.8.	Informacja o dywidendzie	33
7.9.	Realizacja prognozy	33
8.	Ocena zarządzania zasobami finansowymi	33
9.	Umowy znaczące	33
10.	Informacje o podmiocie uprawnionym do badania sprawozdania finansowego	34
11.	Istotne czynniki ryzyka i zagrożeń wpływających na działalność spółki	35
12.	Oświadczenia Zarządu FAMUR S.A.	38
13.	Raport dotyczący stosowania przez FAMUR SA zasad ładu korporacyjnego w roku 2016	38

1. Podstawowe informacje

1.1. Zasady sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe FAMUR S.A. oraz skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2016 zostały sporządzone zgodnie z zasadami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej / Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSSF/MSR) zatwierdzonymi przez Unię Europejską. Sprawozdania finansowe sporządzono stosując jednolite zasady rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach. W sprawozdaniach finansowych Emitenta i Grupy FAMUR przestrzegano tych samych zasad rachunkowości i metod obliczeniowych co w ostatnim rocznym sprawozdaniu finansowym. O ile nie wskazano inaczej, dane zaprezentowano w tys. zł.

Przekształcenie danych porównawczych w związku z dokonanymi połączeniami spółek

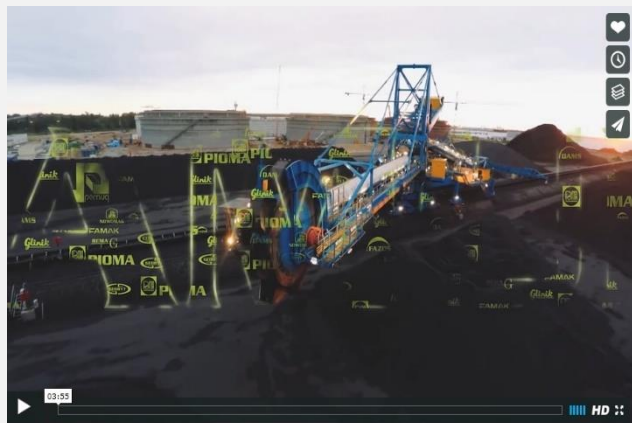
Zgodnie z art. 44c. ust. 6 ustawy o rachunkowości dokonano przekształcenia danych porównawczych zaprezentowanych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym FAMUR S.A. za rok 2016, w taki sposób jakby połączenie miało miejsce na początek poprzedniego rocznego okresu sprawozdawczego, to jest w roku 2015.

W nocie nr 36 jednostkowego sprawozdania finansowego FAMUR S.A. przedstawiono łączny wpływ połączenia jednostek na jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz jednostkowe sprawozdanie z całkowitych dochodów za okresy porównawcze zaprezentowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym FAMUR S.A.

1.2. Informacje o Grupie Kapitałowej FAMUR

FAMUR SPÓŁKA AKCYJNA z siedzibą przy ul. Armii Krajowej 51, 40-698 Katowice | tel. +48 32 359 63 00, fax +48 32 359 66 77 | famur@famur.com.pl | www.famur.com | Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego | KRS 0000048716 | Regon 270641528 | NIP 6340126246 | kapitał zakładowy 4 864 700,00 zł (opłacony w całości)

Grupa FAMUR jest producentem maszyn i urządzeń dla górnictwa i energetyki, mogącym zaopatrzyć kopalnię w kompletny system wydobywczy, elektrownię w system nawęglania „pod klucz” czy też port w specjalistyczne urządzenia przeładunkowe. Specjalnością Grupy jest kompleksowa mechanizacja procesu wydobycia węgla kamiennego metodą ścianową, projektowanie i dostawa informatycznych systemów zarządzania eksploatacją węgla od przodka ścianowego na powierzchnię kopalni, dostawa systemów przeładunkowych do energetyki i portów oraz systemów eksploatacji metodą odkrywkową.

Producent kombajnów ścianowych i chodnikowych, przenośników zgrzeblowych i taśmowych, kolejek spągowych, obudów zmechanizowanych oraz innych maszyn dla górnictwa, spółka **FAMUR S.A.** z siedzibą w Katowicach („FAMUR”, „Emitent”) jest jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej FAMUR. W sierpniu 2006 r. FAMUR SPÓŁKA AKCYJNA (ówcześnie pod firmą FABRYKA MASZYN FAMUR SPÓŁKA AKCYJNA) zadebiutowała na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, gdzie notowanych jest 486,5 mln szt. akcji pod skröconą nazwą FAMUR i tickerem FMF.

1.3. Charakterystyka podstawowej działalności Grupy FAMUR

Grupa FAMUR jest producentem maszyn i urządzeń dla górnictwa i energetyki, mogącym zaopatrzyć kopalnię w kompletny system wydobywczy, elektrownię w system nawęglania „pod klucz” czy też port w specjalistyczne urządzenia przeładunkowe. Specjalnością Grupy jest kompleksowa mechanizacja procesu wydobycia węgla kamiennego metodą ścianową, projektowanie i dostawa informatycznych systemów zarządzania eksploatacją węgla od przodka ścianowego na powierzchnię kopalni, dostawa systemów przeładunkowych do energetyki i portów oraz systemów eksploatacji metodą odkrywkową.

Producent kombajnów ścianowych i chodnikowych, przenośników zgrzeblowych i taśmowych, kolejek spągowych, obudów zmechanizowanych oraz innych maszyn dla górnictwa, spółka **FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach** („FAMUR”, „Emitent”) jest jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej FAMUR. W sierpniu 2006 r. FAMUR SPÓŁKA AKCYJNA (ówcześnie pod firmą FABRYKA MASZYN FAMUR SPÓŁKA AKCYJNA) debiutowała na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, gdzie notowanych jest 486,5 mln szt. akcji pod skróconą nazwą FAMUR i tickerem FMF.

Segment Underground

Grupa FAMUR należy do czołówki światowych producentów maszyn i systemów stosowanych w górnictwie podziemnym opierającym się o metodę ścianową. Istotnym obszarem działalności Grupy jest produkcja urządzeń umożliwiających eksploatację złóż węgla o grubości od 1 m do 6 m. Grupę produktów wchodzących w skład tzw. kompleksu ścianowego tworzą kombajny ścianowe, zmechanizowane obudowy ścianowe i przenośniki zgrzeblowe. Zainstalowana moc produkowanych kombajnów ścianowych wynosi od 250 kW do 1.300 kW, natomiast obudowy zmechanizowane są produkowane w zakresie wysokości od 0,8 m do 6,0 m. Grupa FAMUR produkuje hydraulikę siłową i sterowniczą, w tym w szczególności podpory hydrauliczne i sterowania pilotowe oraz elektrohydraulikę. Podpory i siłowniki hydrauliczne są wykonywane w zakresie średnic od 50 mm do 440 mm.

Obudowy ścianowe wraz z kombajnami produkcji Grupy FAMUR

Grupa FAMUR w ramach segmentu Underground produkuje także urządzenia do transportu i przeładunku różnorodnych materiałów masowych wykorzystywanych w kopalniach głębinowych. Dla górnictwa węgla kamiennego profil produktowy obejmuje przenośniki taśmowe dołowe, przenośniki taśmowe powierzchniowe, a także różnorodne środki transportu podziemnego dla zabezpieczenia potrzeb logistycznych kopalń, takie jak kolejki spągowe z napędem linowym, kolejki spalinowe podwieszane, kolejki spalinowe spągowe, lokomotywy torowe spalinowe, kołowroty mechaniczne oraz kompletne wyposażenie kolejek do przewozu ludzi i materiałów.

Działalność Grupy FAMUR w segmencie Underground obejmuje również produkcję urządzeń składających się na kompleks chodnikowy. Najważniejszy element kompleksu chodnikowego stanowią kombajny chodnikowe, które w głównej mierze wykorzystywane są do przygotowywania wyrobisk oraz drążenia tuneli. Parametry kombajnów produkowanych w Grupie pozwalają na drążenie chodników o przekroju do 37 m² w skałach o wytrzymałości na ściskanie rzędu 110 MPa. Grupa FAMUR na przełomie 2015 i 2016 roku rozszerzyła swoje portfolio produktowe o produkowane przez spółkę Elgór+Zamet sp. z o.o. wozy wierzące, wiertnice, spągoadowarki i ładowarki wykorzystywane w kopalniach węgla kamiennego.

Segment Surface

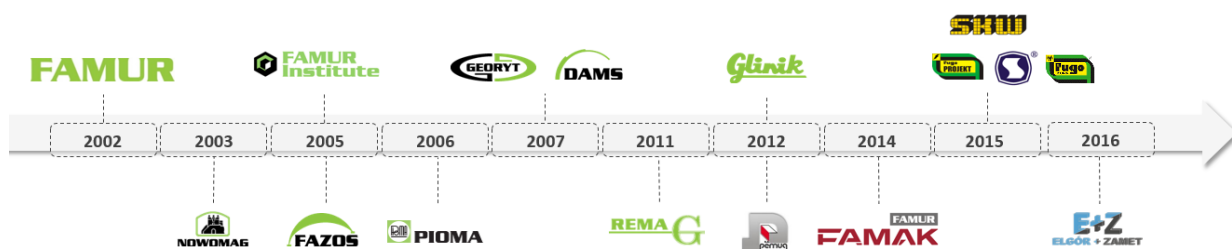
W ramach segmentu Surface Grupa FAMUR oferuje szeroki wachlarz robót dołowych polegających na montażu maszyn i urządzeń oraz kompleksową budowę górniczych wyciągów szybowych. Zakres usług Grupy obejmuje prace projektowe, wykonawstwo robót budowlanych, żelbetowych i konstrukcji stalowych, dostawę oraz montaż maszyn i urządzeń, uruchomienia oraz serwisy. Grupa zajmuje się także wykonywaniem dróg transportowych, w tym w oparciu o własne projekty przenośników taśmowych i zgrzeblowych.

Najmłodszą grupą produktową Grupy FAMUR, zintegrowaną z dotychczas prowadzoną działalnością na rynku maszyn i systemów odkrywkowych, są urządzenia przeładunkowe i dźwignice produkowane przez spółkę FAMUR FAMA S.A. – wiodącego producenta systemów przeładunkowych w Polsce, dostawcę większości systemów nawęglania, z doświadczeniem zgromadzonym w przeciągu 70 lat. Spółka posiada bogate kompetencje projektowe, rozszerzone o przejęte w 2015 r. biura projektowe FUGO-Projekt sp. z o.o., BPiRI Separator sp. z o.o. oraz SKW Biuro Projektowo-Techniczne sp. z o.o. a także spółkę Fugo S.A.

1.4. Skład Grupy Kapitałowej FAMUR

Tworzenie Grupy Kapitałowej podmiotów mogących wyprodukować cały kompleks ścianowy rozpoczęło się w 2003 r. zakupem przez FAMUR spółki NFUG NOWOMAG S.A. W wyniku dynamicznego rozwoju, w ciągu kilku lat Grupa powiększyła się o kilkanaście spółek. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. Grupa składała się z Jednostki Dominującej oraz 17 jednostek zależnych. Jednostką Dominującą w Grupie Kapitałowej jest FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach. Schemat na str. 8 zawiera podmioty, nad którymi Emitent na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 r. posiadał pośrednio bądź bezpośrednio kontrolę (z zastrzeżeniem wskazanych uwag).

Uproszczony schemat budowy Grupy Kapitałowej FAMUR

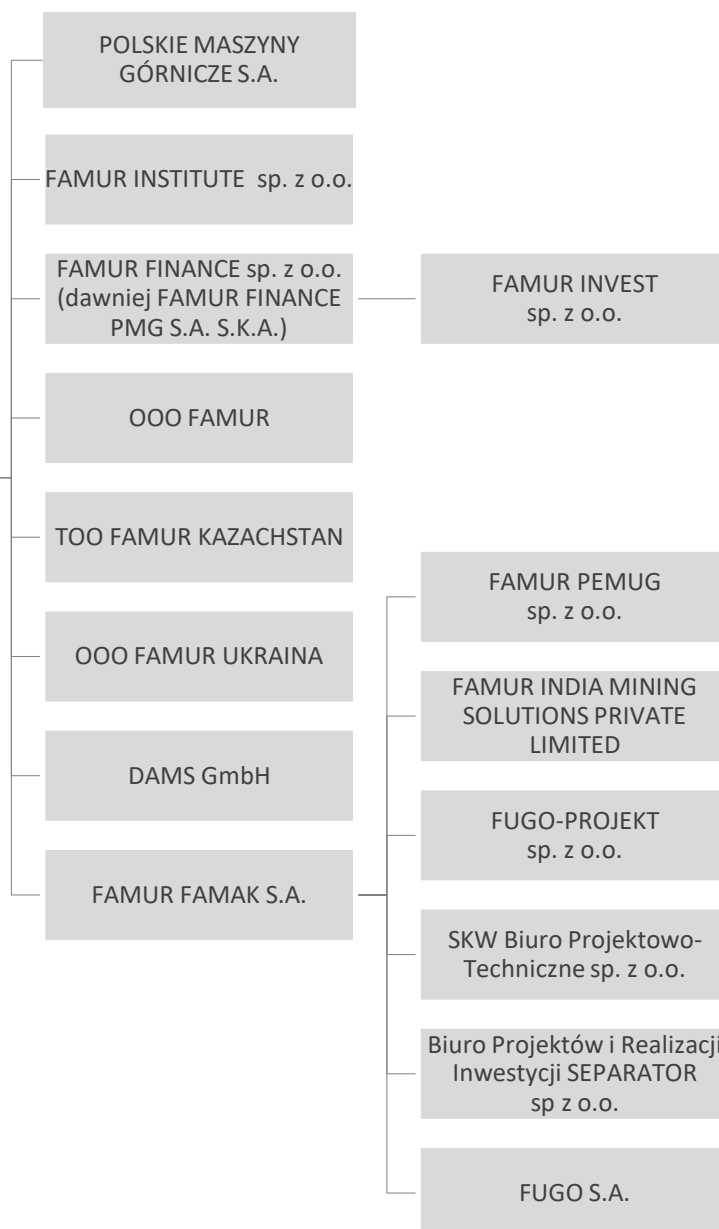
Zmiany w Grupie Kapitałowej FAMUR w 2016 r.

- W dniu 17 grudnia 2015 roku Zarząd Famur S.A. postanowił podjąć działania mające na celu przeprowadzenie połączenia FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach (jako spółki przejmującej) z FAMUR BRAND sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (jako spółki przejmowanej). W dniu 17 grudnia 2015 roku został podany do publicznej wiadomości plan połączenia Emitenta ze spółką zależną. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. w dniu 7 marca 2016 roku podjęło uchwałę w sprawie połączenia obu spółek. W dniu 1 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach dokonał zarejestrowania połączenia FAMUR S.A. (jako spółka przejmująca) ze spółką FAMUR Brand sp. z o.o. (jako spółka przejmowana). Połączenie spółek nastąpiło na podstawie art. 492 §1 pkt. 1 Kodeksu spółek

handlowych, tj. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej – Famur Brand sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach - na spółkę przejmującą - FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach.

- 1 stycznia 2016 r. FAMUR S.A. objął kontrolę nad ELGÓR+ZAMET sp. z o.o. Następnie, 1 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach zarejestrował połączenie Emitenta ze spółką ELGÓR+ZAMET sp. z o.o. Przeprowadzone połączenie pozwala uzupełnić portfel produktów o rozwiązania komplementarne do tych, które dotychczas oferowały spółki Grupy Famur, w szczególności w obszarze segmentu kompleksów chodnikowych. Doświadczenie ELGÓR+ZAMET sp. z o.o. na rynkach zagranicznych może stanowić istotne uzupełnienie realizowanego przez FAMUR S.A. programu ekspansji zagranicznej Go Global. Również potencjał wykorzystania produktów ELGÓR+ZAMET sp. z o.o. poza górnictwem węgla kamiennego wpisuje się w strategię konsekwentnej dywersyfikacji segmentów gospodarki, do których Grupa Famur dostarcza swoje rozwiązania. Celem połączenia jest wzmocnienie operacyjne grupy nie tylko dzięki przejęciu kompetencji produktowych, ale także poprzez zasilenie struktur FAMUR S.A. przez wysoko wykwalifikowaną kadrę zarządzającą ELGÓR+ZAMET sp. z o.o.
- 12 stycznia 2016 r. Zarząd FAMUR S.A. powziął informację o dokonaniu wpisu podziału Emitenta przez katowicki sąd rejestrowy. Podział Emitenta dokonał się przez przeniesienie części majątku FAMUR S.A. (Spółka Dzielona), w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa, obejmującej wyodrębnioną pod względem organizacyjnym, finansowym i funkcjonalnym część działalności Spółki Dzielonej do istniejącej spółki – Spółki Przejmującej FAMUR PEMUG sp. z o.o. Wydzielona do Spółki Przejmującej część istniejącego przedsiębiorstwa obejmowała funkcjonujący dotychczas w strukturze organizacyjnej Spółki Dzielonej niesamobilansujący się oddział działający pod nazwą: FAMUR S.A. Infrastruktura Kopalni Oddział w Katowicach, którego przedmiotem działalności było wykonywanie usług dla zakładów przeróbki węgla oraz prowadzenie działalności projektowej, budowlanej i konstrukcyjnej w zakresie budowy wież szypowych. W Spółce Dzielonej nie nastąpiło obniżenie kapitału zakładowego. Wydzielenie nastąpiło z pochodzących z zysków kapitałów własnych Spółki Dzielonej, innych niż kapitał zakładowy, bez obniżania kapitału zakładowego Spółki Dzielonej. Wydzielenie nastąpiło w dniu 12 stycznia 2016 r., tj. w dniu wpisu do rejestru przedsiębiorców podwyższenia kapitału zakładowego Spółki Przejmującej (Dzień Wydzielenia), który wynosi obecnie 8.495.000,00 zł. Uchwała w sprawie podziału została wpisana do rejestru Spółki Przejmującej w dniu 12 stycznia 2016 r.
- 22 stycznia 2016 r. sąd rejonowy w Katowicach zarejestrował w ramach Grupy FAMUR nową spółkę FAMUR INVEST sp. z o.o. Jedynym udziałowcem spółki jest FAMUR FINANCE SP. Z O.O. (dawniej FAMUR FINANCE PMG S.A. S.K.A.).
- 16 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał wpisu zmiany siedziby spółki FUGO S.A. z Konina na Kluczbork, umorzenia części akcji spółki i wpisania do rejestru jedynego jej akcjonariusza, tj. FAMUR FAMA S.A.
- 26 lutego 2016 r. FAMUR FAMA S.A. sfinalizował transakcję nabycia 100% udziałów w spółce FAMUR PEMUG sp. z o.o., w związku z procesem kształtowaniem się podziału na segment Underground i Surface w strukturze organizacyjnej Grupy. W wyniku nabycia nastąpiło przeniesienie dotychczasowego segmentu infrastruktury powierzchniowej zakładów górniczych do spółki FAMUR FAMA S.A.
- 16 marca 2016 roku, FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach i FAMUR FAMA S.A. z siedzibą w Kluczborku zawarły umowę sprzedaży udziałów spółki FAMUR INDIA MINING SOLUTIONS Private Limited z siedzibą w New Delhi. Tym samym spółka FAMUR FAMA S.A. nabyła 99,999% udziałów w kapitale zakładowym spółki.
- W skutek nabycia w grudniu 2016 r. przez jednostkę pośrednio dominującą nad Emitentem (TDJ SA) większościowego pakietu akcji KOPEX S.A., Zarząd Emitenta rozpoczął prace nad procesem integracji Grupy FAMUR i Grupy Kopex. Zgodnie z oczekiwaniami Zarządu proces integracji aktywów będzie przebiegał przynajmniej do końca 2017 r.

(cd. pod schematem)

Spółki wchodzące w skład Grupy FAMUR, objęte konsolidacją na dzień 31 grudnia 2016 r.

Spółka	Siedziba	Podstawowa działalność	Udział w tym pośrednio	Przejęcie kontroli/ utworzenie
1 FAMUR S.A.	Katowice	Produkcja kombajnów ścianowych		
2 POLSKIE MASZYNY GÓRNICZE S.A.	Katowice	Handel zagraniczny	100%	2005
3 FAMUR PEMUG SP. Z O.O.	Katowice	Produkcja sterowań, hydraulika siłowa	100%	2007
4 FAMUR FINANCE SP.Z O.O.	Katowice	Działalność holdingów finansowych	100%	2013
5 FAMUR FAMAK S.A.	Kłuczbork	Producent systemów przeładunkowych	99,95%	2014
6 FAMUR INVEST SP. Z O.O.	Katowice	Działalność finansowa	100%	2015

Źródło: GRUPA FAMUR.

Zestawienie pozostałych jednostek nieobjętych konsolidacją znajduje się w dodatkowych objaśnieniach w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy FAMUR za 2016 r.

Zmiany w Grupie Kapitałowej FAMUR w po dacie bilansu.

- W dniu 1 marca 2017 r. Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach dokonał rejestracji spółki Mining Equipment Finance sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (adres: ul. Armii Krajowej 41, 40 - 698 Katowice) pod numerem KRS: 0000666235. Jedynym wspólnikiem spółki jest FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach. Posiada 100 udziałów o łącznej wysokości 5.000,00 zł.
- W dniu 13 marca 2017r. FAMUR S.A. nabył 1 027 akcji zwykłych, na okaziciela serii C, o wartości nominalnej 1 zł każda, spółki FAMUR FAMAK S.A. Następnie w dniu 12 kwietnia 2017r. FAMUR S.A. nabył 39 282 akcje zwykłe, na okaziciela serii C, o wartości nominalnej 1 zł każda, spółki FAMUR FAMAK S.A. Po tej transakcji Famur (podmiot dominujący) jest właścicielem 100% kapitału spółki FAMAK S.A.
- 3 kwietnia 2017r. FAMUR FAMAK S.A. sfinalizował transakcję nabycia 100% udziałów w spółce Fugo Zamet sp. z o.o. za cenę 14.000.000, zł. Decyzja o nabyciu podjęta z uwagi na dobrą oceną perspektyw segmentu Surface, na którym działa spółka oraz konieczność poszukiwania dodatkowych mocy produkcyjnych. Przejęcie Fugo będzie istotnym uzupełnieniem mocy produkcyjnych FAMAK.
- W związku z dokonaniem przez Kopex S.A. całkowitej przedterminowej spłaty zadłużenia z tytułu Transzy "C", wygasło w całości poręczenie udzielone przez Famur S.A. w wysokości do 125 mln zł za zobowiązania KOPEX S.A. oraz wybranych spółek Grupy Kapitałowej KOPEX, o którym to poręczeniu Famur S.A. informowała w raporcie bieżącym z dnia 02.12.2016 roku nr 50/2016.

1.5. Struktura własnościowa FAMUR S.A.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. kapitał zakładowy Spółki wynosił 4 864 700,00 zł i dzielił się na 486 470 000 szt. akcji serii A,B i C o wartości nominalnej 0,01 zł każda. Wszystkie wyemitowane akcje są akcjami zwykłymi bez uprzywilejowania co do uczestnictwa w podziale zysku i głosach na Walnym Zgromadzeniu. Poniższy wykres i tabele przedstawiają stan akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz 31 grudnia 2016 r. – zgodny z ostatnim w 2016 r. Walnym Zgromadzeniem Emitenta oraz otrzymanymi zawiadomieniami.

Struktura akcjonariatu na 31.12.2015 r.

Akcjonariusz	Liczba akcji	Liczba głosów na WZ	Udział głosów na WZ	Udział w strukturze kapitału zakładowego
TDJ Equity I sp. z o.o.	343 225 896	343 225 896	71,28%	71,28%
Nationale-Nederlanden OFE	48 123 000	48 123 000	9,99%	9,99%
AVIVA OFE	29 000 000	29 000 000	6,02%	6,02%
Akcje własne*	1 000	1 000	0,0002%	0,0002%
Pozostali akcjonariusze	61 150 104	61 150 104	12,70%	12,70%
Razem	481 500 000	481 500 000	100,00%	100,00%

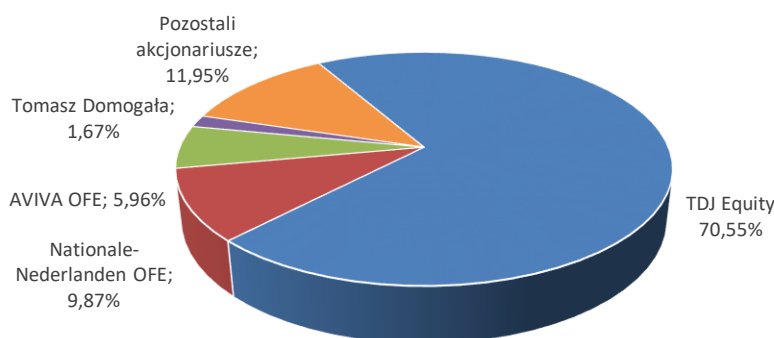
Źródło: GRUPA FAMUR

Struktura akcjonariatu na 31.12.2016 r.

Akcjonariusz	Liczba akcji	Liczba głosów na WZ	Udział głosów na WZ	Udział w strukturze kapitału zakładowego
TDJ Equity I sp. z o.o.	343 225 896	343 225 896	70,55%	70,55%
Nationale-Nederlanden OFE	48 000 000	48 000 000	9,87%	9,87%
AVIVA OFE	29 000 000	29 000 000	5,96%	5,96%
Tomasz Domogała	8 106 855	8 106 855	1,67%	1,67%
Akcje własne*	1 000	1 000	0%	0%
Pozostali akcjonariusze	58 136 249	58 136 249	11,95%	11,95%
Razem	486 470 000	486 470 000	100,00%	100,00%

Źródło: GRUPA FAMUR; * pośrednio przez spółkę zależną

Struktura akcjonariatu na 31.12.2016 r.

Źródło: GRUPA FAMUR

W stosunku do końca 2015 roku, w związku z otrzymanymi w ciągu roku finansowego 2016 zawiadomieniami o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Emitenta, swoje zaangażowanie w kapitale FAMUR S.A. zmniejszył Nationale-Nederlanden OFE z 48 123 00 akcji stanowiących 9,99% ogólnej liczby głosów na WZ do 48 000 000, stanowiących 9,87% ogólnej liczby głosów na WZ.

Od przekazania raportu rocznego za 2015 rok stan posiadania głównego akcjonariusza TDJ Equity I sp. z o.o. nie uległ zmianie.

Podmiotem dominującym w stosunku do TDJ Equity I sp. z o.o. jest TDJ S.A. Przewodniczący Rady Nadzorczej Pan Tomasz Domogała, sprawując bezpośrednią kontrolę nad spółką TDJ S.A., sprawuje pośrednio kontrolę nad większościowym pakietem akcji FAMUR S.A.

Aktualna struktura akcjonariatu zgodna z ostatnim WZ FAMUR S.A.

Według stanu zgodnego z ostatnim Walnym Zgromadzeniem Emitenta z dnia 24 czerwca 2016 r., wykaz akcjonariuszy reprezentujących co najmniej 5% głosów nie różnił się od stanu z 31 grudnia 2015 r.

2. Organizacja i zarządzanie

2.1. Zarząd FAMUR S.A.

Skład Zarządu na dzień 1.01.2016 r.

Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu
Henryk Sok	Wiceprezes Zarządu
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu

1 marca 2016 roku Wiceprezes Zarządu Pan Henryk Sok złożył rezygnację ze sprawowania funkcji w Zarządzie Emitenta. Jako przyczynę swojej rezygnacji przedstawił powierzenie mu nowych zadań związanych z realizacją strategii rozwoju Grupy FAMUR. Rezygnacja Pana Henryka Soka ze skutkiem na dzień 1 marca 2016 roku związana była z wdrażaniem planowanej ścieżki sukcesji w ramach zarządzanej dotychczas przez Prezesa Soka grupy produktowej kompleksu chodnikowego (uprzednio segment kompleksów chodnikowych).

Skład Zarządu na dzień 31.12.2016 r.

Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu

Skład Zarządu na dzień podpisania niniejszego sprawozdania

Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu

2.2. Rada Nadzorcza FAMUR S.A.

Skład Rady Nadzorczej na dzień 1.01.2016 r.

Tomasz Domogała	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Czesław Kisiel	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Jacek Osowski	Członek Rady Nadzorczej
Wojciech Gelner	Członek Rady Nadzorczej
Bogusław Galewski	Członek Rady Nadzorczej

17 czerwca 2016 roku Pan Jacek Osowski złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej FAMUR S.A. ze skutkiem na dzień 23 czerwca 2016 r. W dniu 24 czerwca 2016 roku WZA FAMUR S.A. powołało Panią Karolinę Blacha-Cieślik na kadencję w Radzie Nadzorczej emitenta.

Skład Rady Nadzorczej na dzień 31.12.2016 r. i dzień podpisania niniejszego sprawozdania

Tomasz Domogała	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Czesław Kisiel	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Karolina Blacha-Cieślik	Członek Rady Nadzorczej
Wojciech Gelner	Członek Rady Nadzorczej
Bogusław Galewski	Członek Rady Nadzorczej

Informacja o wynagrodzeniach osób zarządzających i nadzorujących

Informacja dotycząca wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących została podana w pkt 53 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej FAMUR za 2016 r. Emitent nie zawarł z osobami zarządzającymi umów przewidujących wypłatę odpraw w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska. Spółka zawarła z członkami Zarządu umowy o zakazie konkurencji obowiązujące w trakcie okresu zatrudnienia oraz po rozwiązaniu stosunku pracy. Umowy o zakazie konkurencji przewidują, iż w okresie obowiązywania przewidzianego nimi zakazu konkurencji, przez okres 12 miesięcy po rozwiązaniu stosunku pracy członkom Zarządu wypłacane jest miesięczne świadczenie w wysokości 30% średniego miesięcznego wynagrodzenia za okres ostatnich 12 miesięcy. W Spółce nie funkcjonuje program akcji pracowniczych.

2.3. Wykaz akcji będących w posiadaniu grupy osób zarządzających i nadzorujących Spółkę

Łącznie akcje FAMUR S.A. posiadane przez Członków Zarządu i Rady Nadzorczej upoważniają do 2,06% głosów na Walnym Zgromadzeniu Emitenta.

	Liczba posiadanych akcji	Udział głosów na WZ
Zarządzający		
Dawid Gruszczyk	1 575 000	0,3238%
Beata Zawiszowska	321 000	0,0660%
Zbigniew Fryzowicz	2 568	0,0005%
Zdzisław Szypuła	1 497	0,0003%
Nadzorujący		
Tomasz Domogała*	8 106 855	1,6665%

Źródło: GRUPA FAMUR; Stan na 31.12.2016 r.; * Przewodniczący RN Pan Tomasz Domogała sprawując bezpośrednią kontrolę nad spółką TDJ S.A., sprawuje pośrednio kontrolę nad większościovym pakietem akcji FAMUR S.A. posiadany przez TDJ Equity I sp. z o.o

Liczba akcji w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących nie uległa zmianie od momentu przekazania informacji w dniu 20 lutego 2017 r. w raporcie za IV kwartał 2016 r.

3. Zatrudnienie i sytuacja płacowa

W tabeli przedstawiono informację o przeciętnym zatrudnieniu w Grupie Kapitałowej FAMUR w 2016 r. oraz kosztach zatrudnienia (z uwzględnieniem osób zarządzających). Przeciętne zatrudnienie w Grupie w 2016 r. spadło w porównaniu z rokiem 2015 r. o 2% (nominalnie o 41 osób).

	Za okres 1.01.2016 – 31.12.2016	Za okres 1.01.2015 – 31.12.2015
Przeciętne zatrudnienie		
Pracownicy umysłowi	867	873
Pracownicy fizyczni	1 583	1 617
Pracownicy na urloпах wychowawczych	4	5
Ogółem osób	2 454	2 495
Koszty zatrudnienia		
Wynagrodzenia	141 798	132 581
Składki na ubezpieczenie społeczne	27 683	24 577
Inne świadczenia pracownicze	4 307	5 450
Koszty ogółem	173 788	162 608

Źródło: GRUPA FAMUR; koszty w tys. zł

W tabeli przedstawiono informację o przeciętnym zatrudnieniu w FAMUR S.A. w 2016 r. oraz kosztach zatrudnienia (z uwzględnieniem osób zarządzających). Przeciętne zatrudnienie w spółce w 2016 r. spadło w porównaniu z rokiem 2015 r. o 7% (nominalnie o 137 osób).

	Za okres 1.01.2016 – 31.12.2016	Za okres 1.01.2015 – 31.12.2015 Dane przekształcone
Przeciętne zatrudnienie		
Pracownicy umysłowi	649	692
Pracownicy fizyczni	1 234	1 327
Pracownicy na urloпах wychowawczych	4	5
Ogółem osób	1 887	2 024
Koszty zatrudnienia		
Wynagrodzenia	109 373	109 771
Składki na ubezpieczenie społeczne	20 446	20 245
Inne świadczenia pracownicze	4 307	4 546
Koszty ogółem	134 126	134 562

Źródło: FAMUR SA; koszty w tys. zł

4. Sytuacja marketingowa Grupy Kapitałowej FAMUR

Grupa FAMUR jest producentem maszyn i urządzeń dla górnictwa i energetyki, mogącym zaopatrzyć kopalnię w kompletny system wydobywczy, elektrownię w system nawęglania „pod klucz” czy też port w specjalistyczne urządzenia przeładunkowe. Specjalnością Grupy jest kompleksowa mechanizacja procesu wydobycia węgla kamiennego metodą ścianową, projektowanie i dostawa informatycznych systemów zarządzania eksploatacją węgla od przodka ścianowego na powierzchnię kopalni, dostawa systemów przeładunkowych do energetyki i portów oraz systemów eksploatacji metodą odkrywkową.

Głównymi produktami Grupy związanymi z wydobywaniem węgla w technice ścianowej są m.in. kombajny ścianowe, zmechanizowane obudowy ścianowe, przenośniki zgrzebłowe, kruszarki. Ponadto w ramach nowego segmentu Underground Grupa FAMUR wytwarza kombajny chodnikowe, przenośniki taśmowe oraz wyposażenie uzupełniające: kolejki spągowe i podwieszane służące do transportu pracowników i sprzętu, siłowniki hydrauliczne czy system e-kopalnia, umożliwiający zdalny nadzór nad pracą maszyn górniczych.

Z końcem 2014 r. Grupa FAMUR rozszerzyła obszar biznesu o systemy przeładunkowe i suwnicowe oraz rozpoczęła proces integracji z dotychczas prowadzoną działalnością na rynku maszyn i systemów odkrywkowych. Przejęta przez FAMUR S.A. spółka FAMUR FAMAK S.A. specjalizuje się w produkcji m.in. konstrukcji stalowych dla przemysłu, systemów przeładunkowych, urządzeń dźwigniowych, w tym suwnic i wciągarek, urządzeń i systemów dla górnictwa, jak również dla innych gałęzi przemysłu (elektrownie, porty, itp.). Jest wiodącym w kraju dostawcą kompleksowego systemu nawęglania i odżużlania. W związku z dobrą oceną perspektyw segmentu Surface, na którym działa spółka, FAMUR FAMAK S.A. w 2017r. (po dniu bilansowym) powiększyła swoje moce produkcyjne poprzez przejęcie Fugo Zamet sp. z o.o.

Grupa FAMUR na przełomie 2015 i 2016 roku rozszerzyła swoje portfolio produktowe o produkowane przez spółkę Elgór+Zamet sp. z o.o. wozy wierzące, wiertnice, spągofadowarki i ładowarki wykorzystywane w kopalniach węgla kamiennego.

W związku z rozwojem Grupy FAMUR, rozszerzeniem przedmiotu jej działalności o produkcję maszyn i urządzeń stosowanych w górnictwie odkrywkowym oraz energetyce i uporządkowaniem działalności dotychczasowego segmentu infrastruktury powierzchniowej zakładów górniczych, Zarząd FAMUR S.A. podjął decyzję o zmianie prezentacji wyników segmentów. Dotychczasowe segmenty kompleksów ścianowych, kompleksów chodnikowych oraz systemów transportowych skoncentrowane zostaną w segmencie górnictwa podziemnego **Underground**, z kolei ww. segment infrastruktury oraz segment urządzeń przeładunkowych i dźwignic prezentowany będzie w segmencie górnictwa odkrywkowego, usług dla górnictwa oraz maszyn i urządzeń dla energetyki **Surface**. Decyzja o połączeniu wybranych dotychczasowych segmentów, poparta była podobnymi cechami gospodarczymi w obszarze produktów, procesów ich produkcji i dystrybucji, a także rodzajem i grupą klientów na produkty i usługi różniące i rozdzielające górnictwo podziemne oraz górnictwo odkrywkowe.

Grupa FAMUR

Przychody ze sprzedaży, wynik brutto ze sprzedaży oraz wynik na sprzedaży Grupy FAMUR, w podziale na segmenty Underground i Surface, zostały przedstawione w poniższych tabelach.

Działalność kontynuowana

	Underground	Surface	Razem
12 miesięcy 2016			
Przychody ze sprzedaży	741 163	288 578	1 029 741
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	549 768	236 713	786 481
Zysk brutto na sprzedaży	191 395	51 865	243 260
Zysk na sprzedaży	119 204	38 759	157 963
Marża na sprzedaży	16,1%	13,4%	15,3%
Udział segmentu w przychodach	72,0%	28,0%	100,0%

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w tys. zł

	Underground	Surface	Razem
12 miesięcy 2015			
Przychody ze sprzedaży	638 930	162 047	800 976
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	476 013	125 869	601 882
Zysk brutto na sprzedaży	162 917	36 177	199 094
Zysk na sprzedaży	46 655	21 969	68 624
Marża na sprzedaży	7,3%	13,6%	8,6%
Udział segmentu w przychodach	79,8%	20,2%	100,0%

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w tys. zł

W okresie 12 miesięcy 2016 r. Grupa FAMUR znacząco zwiększyła udział przychodów z segmentu Surface w przychodach ze sprzedaży ogółem do 28% z 20% w tym samym okresie 2015 roku. Wychodząc na-

przeciw trudnej sytuacji polskich producentów maszyn dla górnictwa podziemnego, Grupa FAMUR zamierza konsekwentnie budować swoją pozycję w przemyśle elektromaszynowym dla kopalni odkrywkowych i energetyki.

W segmencie Uderground Grupa FAMUR osiągnęła w 2016 r. wyższe marże na sprzedaży, niż w roku ubiegłym, przy utrzymaniu niemal niezmiennych marż w segmencie Surface. Wyższy poziom marż na działalności operacyjnej jest związany między innymi z przeprowadzonymi w Grupie FAMUR procesami optymalizacji struktury kosztowej oraz procesów technologicznych, istotnym obciążeniem zakładów produkcyjnych zleceniami zarówno na rynki zagraniczne jak i rynek polski.

Na przychody segmentu górnictwa podziemnego największy wpływ miały realizowane kontrakty zagraniczne, sprzedaż nowych jak i modernizacja istniejących sekcji obudów ścianowych, dostawa kompleksów ścianowych, dzierżawy kombajnów wraz z obsługą serwisową, produkcja przekładni do kopalń węgla brunatnego, czy sprzedaż kombajnów ścianowych i przenośników zgrzebłowych, w tym na eksport. W wyniku segmentu powierzchniowego istotny udział mają kontrakty realizowane przez spółkę FAMUR FAMAK S.A., w szczególności konstrukcja i produkcja systemów nawęglania dla polskich elektrowni oraz realizacja kontraktu dla terminalu przeładunkowego EMO w Holandii.

FAMUR S.A.

Działalność kontynuowana

	Underground	Surface	Razem
12 miesięcy 2016			
Przychody ze sprzedaży	725 080	50 998	776 078
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	550 101	49 526	599 627
Zysk brutto na sprzedaży	174 979	1 472	176 451
Zysk na sprzedaży	116 373	-182	116 191
Marża na sprzedaży	16,1%	-0,4%	15,0%
Udział segmentu w przychodach	93,4%	6,6%	100,0%

Źródło: FAMUR SA; dane w tys. zł

	Underground	Surface	Razem
12 miesięcy 2015 dane przekształcone			
Przychody ze sprzedaży	628 506	39 509	668 015
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	487 877	34 234	522 111
Zysk brutto na sprzedaży	140 629	5 274	145 903
Zysk na sprzedaży	50 895	-1 972	48 923
Marża na sprzedaży	8,1%	-5,0%	7,3%
Udział segmentu w przychodach	81,0%	5,1%	86,1%

Źródło: FAMUR S.A.; dane w tys. zł

W okresie 12 miesięcy 2016 r. FAMUR S.A. odnotował dodatnią dynamikę przychodów w obu segmentach – w Undreground o 15% (w wartościach bezwzględnych o 96,6 mln zł) oraz w Surface o 29% (w wartościach bezwzględnych o 11,5 mln zł). W obu segmentach poprawie uległy również marże na sprzedaży.

4.1. Rynek krajowy

Główną grupę produktów oferowanych przez Grupę FAMUR na rynku krajowym stanowią poszczególne elementy kompleksu ścianowego – w tym kombajny, obudowy zmechanizowane i przenośniki. Rynek krajowy charakteryzuje się istotną liczbą przetargów przygotowywanych przez głównych producentów węgla kamiennego – Polską Grupę Górniczą Sp. z o.o., Jastrzębską Spółkę Węglową S.A. czy Katowicki Holding Węglowy S.A. i TAURON Wydobywanie S.A. Przetargi te ogłaszane są zarówno na nowe maszyny i

wyposażanie, części zamienne, remonty i modernizacje, jak również na maszyny poremontowe. W przypadku kombajnów ścianowych i chodnikowych rynek krajowy przedstawia również pewną cechę charakterystyczną – zdecydowana większość kombajnów jest w Polsce dzierżawiona. W przypadku kombajnów chodnikowych, sporadycznie występuje także sprzedaż do prywatnych firm drążeniowych.

Krajowy sektor górnictwa składa się przede wszystkim z następujących podmiotów:

- Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o.
- Katowicki Holding Węglowy S.A. (od 2017r. w strukturach Polskiej Grupy Górniczej Sp. z o.o.)
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.
- Lubelski Węgiel Bogdanka S.A.
- TAURON Wydobycie S.A.
- Przedsiębiorstwo Górnicze Silesia sp. z o.o.¹

Trzy pierwsze podmioty skupiają około 80% krajowych kopalń węgla kamiennego i są głównymi odbiorcami na krajowym rynku maszyn górniczych. Wieloletnia obecność spółek Grupy FAMUR w sektorze maszyn górniczych, zdobyte doświadczenie w kontaktach na rynkach zagranicznych, dysponowanie uznanymi produktami oraz charakterystyka rynku krajowego powodują, iż krąg podstawowych odbiorców jest względnie stały.

W ramach prowadzonego procesu restrukturyzacyjnego Kompanii Węglowej S.A. (KW S.A.), część nierentownych kopalń została przekazana do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A., a rentowniejsze podmioty zostały w maju 2016r. wchłonięte do Polskiej Grupy Górniczej Sp. z o.o. (PGG) – jako sukcesora operacyjnego i prawnego KW S.A. Sytuacja finansowa nowego podmiotu została ustabilizowana poprzez podpisane porozumienie z obligatariuszami KW S.A. oraz zaangażowanie kapitałowe krajowych grup energetycznych. W 2017 r. Katowicki Holding Węglowy również został wchłonięty w struktury PGG.

Odwrócenie globalnego trendu cen węgla zarówno koksującego jak i energetycznego, miało pozytywny wpływ na wyniki finansowe głównych polskich producentów węgla w 2016r., skutkiem czego ogólna sytuacja całego sektora uległa pewnej stabilizacji w stosunku do roku poprzedniego. Strata netto branży wyniosła -427 mln zł, a więc o 4,1 mld złotych mniej niż w 2015 r. Poprawie uległ zarówno poziom nawisów węgla (spadek zapasów o 3,3 mln ton w grudniu 2016r. w stosunku do sytuacji z grudnia 2015r., a więc o -57%), jak i salda należności (spadek o 0,6 mln tj. -25%) i zobowiązań (spadek o 2,4 mld tj. -17%).

Po przeprowadzonych w ostatnich kilkunastu miesiącach działaniach restrukturyzacyjnych, organy zarządcze najważniejszych krajowych podmiotów górniczych zapowiadają większą koncentrację na działaniach inwestycyjnych, co stwarza lepsze warunki dla dostawców maszyn i usług, w tym dla Grupy FAMUR jako wiodącego producenta na rynku polskim. Polska Grupa Górnicza (wraz z kopalniami Katowickiego Holdingu Węglowego) ma zamiar w ciągu najbliższych dwóch lat zainwestować ca. 3 mld zł, a do 2020 roku ca. 7,2 mld zł - to jest 1,5 mld zł średniorocznie. Jest to poziom porównywalny do inwestycji całego sektora górniczego w Polsce w latach 2015 -2016, wynoszącego odpowiednio 1,68 mld zł – 1,55 mld zł. Podobnie Jastrzębska Spółka Węglowa - która po okresie restrukturyzacji w 2016r. ograniczyła inwestycje do poziomu najniższego od 2010 r. - planuje wydatki do kilkaset milionów złotych wyższe niż w ubiegłym roku. Realizacja powyższych założeń inwestycyjnych jest jednak uzależniona od wielu czynników, w tym poprawy efektywności produkcji i rentowności na sprzedaży węgla oraz realizacji biznesplanu Polskiej Grupy Górniczej z wchłoniętymi strukturami KHW.

W opinii Emitenta nie istnieje istotne uzależnienie od któregośkolwiek z odbiorców maszyn górniczych, jako pojedynczych podmiotów. Jednocześnie można mówić o znaczącej koncentracji sprzedaży do jednego sektora gospodarki jakim jest górnictwo. Wśród odbiorców mających ponad 10%-owy udział w ogóle przychodów Grupy w 2016 roku, można wyróżnić: TAURON Wydobycie S.A., Polską Grupę Górniczą Sp. z o.o. (będącą sukcesorem Kompanii Węglowej S.A.) oraz Jastrzębską Spółkę Węglową S.A.

Od kilku lat polskie spółki wydobywcze zaczęły doceniać kompleksowość oferty i zamawiają kompletne systemy wydobywcze jednego producenta. Jedną z zalet wynikającą z takiego rozwiązania jest pełna odpowiedzialność jednego podmiotu za dobór i kompatybilność maszyn oraz ich obsługę serwisową. Grupa FAMUR, jako jeden z kilku podmiotów w świecie jest w stanie wyprodukować i dostarczyć kompleks ścianowy dopasowany do indywidualnych potrzeb poszczególnych producentów węgla.

¹ Prywatne przedsiębiorstwo z większościowym kapitałem zagranicznym

Konsolidacja branży okotógórnicznej

Od początku ubiegłej dekady w branży producentów maszyn górniczych trwa proces konsolidacyjny realizowany przez największe podmioty. Proces ten opierał się przede wszystkim o przejęcia podmiotów w celu stworzenia grup kapitałowych o potencjale produkcyjnym umożliwiającym produkcję wszystkich najważniejszych elementów zmechanizowanego procesu wydobycia, w oparciu zarówno o metodę ścianową, jaki i wydobycia odkrywkowego.

17 marca 2016 roku powiązana z Grupą FAMUR spółka celowa, zależna od TDJ S.A., pośrednio dominującego akcjonariusza FAMUR S.A., zawarła z panem Krzysztofem Jędrzejewskim – większościowym akcjonariuszem KOPEX S.A. umowę warunkową nabycia kontrolnego pakietu akcji spółki KOPEX. W grudniu 2016r. zawarto porozumienie restrukturyzacyjne pomiędzy Spółkami Grupy Kopex i bankami, co stanowiło spełnienie warunku koniecznego do przejęcia pakietu kontrolnego Kopex S.A. przez TDJ S.A.

W skutek nabycia w grudniu 2016 r. większościowego pakietu akcji KOPEX S.A., Zarząd Emitenta rozpoczął prace nad procesem integracji Grupy FAMUR i Grupy Kopex. Zgodnie z oczekiwaniami Zarządu proces integracji aktywów oraz dostosowania struktury Grupy Kopex do nowego otoczenia będzie przebiegał przynajmniej do końca 2017 r.

Współpraca dwóch największych polskich producentów maszyn dla górnictwa da realną szansę na zbudowanie silnego, polskiego podmiotu, który będzie mógł skutecznie konkurować ze światowymi liderami na rynku producentów maszyn górniczych. Podobne procesy konsolidacyjne w obrębie firmy branży elektromaszynowej przeprowadzane były w przeszłości również w innych krajach np. na rynku niemieckim. Zasoby wiedzy, jakimi dysponuje FAMUR i KOPEX, oraz wspólne doświadczenie i pozycja rynkowa dają szansę na zbudowanie platformy umożliwiającej ekspansję eksportową polskiej myśli technicznej oraz sprawdzonych produktów i usług. Zintegrowane spółki stanowią jedną z większych firm przemysłowych w Polsce. Potencjał obu grup lokuje je jako największego producenta dla górnictwa głębinowego w Europie i jednego z nielicznych na świecie producentów kompletnych kompleksów ścianowych.

Zdaniem Emitenta, integracja Grupy FAMUR i KOPEX to najlepsza droga do skutecznego przeciwstawienia się negatywnym tendencjom w branży. Konsolidacja pozwoli na jeszcze lepsze dopasowanie oferty do aktualnych potrzeb rodzimego górnictwa, a optymalizacja procesów produkcyjnych powinna dodatkowo poprawić strukturę kosztową i tym samym może być realnym wsparciem dla spółek węglowych. Realizacja tego projektu z jednej strony umożliwi zbudowanie oferty, która pod kątem cenowym, jakościowym, technologicznym i efektywnościowym pomoże kopalniom w procesie poprawy rentowności wydobycia węgla, z drugiej może zapewnić stabilność oraz wsparcie w realizacji ekspansji eksportowej i programów rozwojowych.

4.2. Rynki zagraniczne

Pozycja oraz funkcjonowanie Grupy FAMUR na rynkach zagranicznych są ściśle związane z możliwościami rozwoju światowego górnictwa. W minionych latach można było zaobserwować na świecie wzrost wydobycia węgla oraz powstanie nowych ośrodków wydobywczych (głównie w Azji). Perspektywy branży energetycznej opartej na węglu w najbliższych 20 latach prezentowane przez Międzynarodową Agencję Energetyki, agencję U.S. Energy Information Administration i koncern BP i są nadal umiarkowanie optymistyczne. Szacuje się, że średnioroczne zapotrzebowanie na węgiel będzie rosło w tempie około 0,3% rocznie. Globalne wydobycie surowca w 2040 r. ma osiągnąć 10 mld ton, wobec obecnych 9 mld. Aktualne, nadal niskie ceny węgla oraz zaostrzająca się polityka środowiskowa mogą być barierami w podejmowaniu decyzji o uruchomieniu nowych projektów wydobywczych, jednak skala działalności w obszarze wydobycia węgla oraz energetyki konwencjonalnej w ujęciu globalnym jest nadal bardzo znacząca.

Zagraniczni kontrahenci często szukają kompleksowych rozwiązań do uzbrojenia ściany. Z tego też względu wartość pojedynczych kontraktów zagranicznych z reguły przewyższa wartość tych zawieranych na rynku krajowym. Przychody ze sprzedaży eksportowej stanowiły w 2016 r. 29,5% przychodów ze sprzedaży ogółem, a w wartościach nominalnych wyniosły 303,9 mln zł. W 2015 r. udział eksportu wyniósł odpowiednio 27%, a jego wartość 216,7 mln zł. Dynamikę oraz udziały poszczególnych rynków zagranicznych przedstawia poniższa tabela.

Segmentacja geograficzna – Grupa FAMUR

Przychody ze sprzedaży	2016	2015	Dynamika	Udział
Polska	725 810	584 307	24,2%	70,5%
Rosja i WNP	124 256	136 823	-9,2%	12,1%
Unia Europejska	123 457	59 776	106,5%	12,0%
Pozostałe kraje europejskie	4 220	1 607	162,6%	0,4%
Pozostałe*	51 998	18 463	181,6%	5,0%
Razem	1 029 741	800 976	28,6%	100,00%
Kraj	725 810	584 307	24,2%	70,5%
Eksport łącznie	303 931	216 669	40,3%	29,5%

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w tys. zł; *Ameryka Płn. i Płd., Azja, Afryka, Australia, Turcja

Wysoka wartość poszczególnych jednostkowych kontraktów, które realizuje Grupa FAMUR może zmienić udział poszczególnego rynku geograficznego o kilka lub kilkanaście punktów procentowych. Ta zmienność sprzedaży na poszczególnych rynkach zagranicznych może ulegać wahaniom z kwartału na kwartał.

Grupa FAMUR konsekwentnie realizuje strategię rozwoju zakładającą wzmocnioną obecność poza granicami Polski. To właśnie eksport pozostaje gwarantem dalszego wzrostu Grupy. Coraz wyraźniejsza obecność Grupy w atrakcyjnych pod względem znaczenia górnictwa regionach świata będzie korzystnie wpływać zarówno na rezultaty Grupy FAMUR, jak i jej innowacyjność.

Nieprzerwanie do najbardziej perspektywicznych kierunków Grupa FAMUR zalicza rynki wschodzące i tam planuje wzmocnić swoją ekspansję, w szczególności w Indonezji, Wietnamie, Indiach, Ameryce Południowej, na Bałkanach, w Turcji oraz Bliskim Wschodzie. Do tych krajów spółki Grupy chcą eksportować rozwiązania zarówno dla sektora głębinowego, jak i odkrywkowego oraz energetyki. Jednym z najważniejszych odbiorców autorskich rozwiązań Grupy FAMUR pozostaje nadal Rosja i pozostałe kraje Wspólnoty Niepodległych Państw. Konkurencją na tych rynkach zagranicznych stanowi kilka wyspecjalizowanych firm takich jak JOY Mining Machinery (będący częścią holdingu JOY GLOBAL, w 2017 r. wchłoniętego w struktury Komatsu Ltd), grupa Caterpillar Inc., EICKHOFF GmbH, SANDVIK AB czy też producenci chińscy. Zakończenie procesu konsolidacji Grupy FAMUR z Grupą KOPEX, pozwoli na zwiększenie kompleksowości oferty, co odpowiada rosnącym oczekiwaniom nabywców oraz pozwoli skutecznie konkurować z kompleksową ofertą największych konkurentów.

Segmentacja geograficzna – FAMUR S.A.

Przychody ze sprzedaży	2016	2015	Dynamika	Udział
		dane przekształcone		
Polska	708 638	618 248	14,62%	91,31%
Rosja i WNP	6 588	17 666	-62,71%	0,85%
Unia Europejska	29 986	19 931	50,45%	3,86%
Pozostałe kraje europejskie	41	334	-87,70%	0,01%
Pozostałe*	30 824	11 835	160,44%	3,97%
Razem	776 078	668 015	16,18%	100,00%
Kraj	708 638	618 248	14,62%	91,31%
Eksport łącznie	67 439	49 767	35,51%	8,69%

Źródło: FAMUR SA; dane w tys. zł; *Ameryka Płn. i Płd., Azja, Afryka, Australia, Turcja

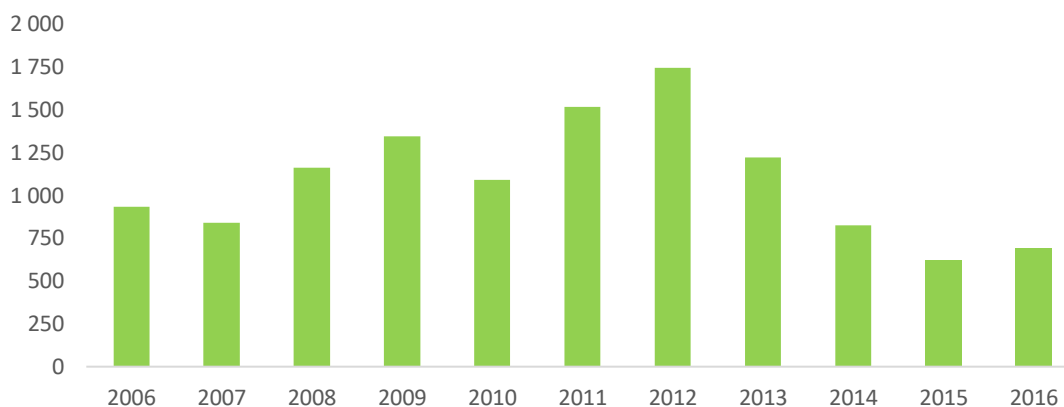
5. Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Grupy Kapitałowej FAMUR

Przychody ze sprzedaży Grupy FAMUR w dużej części uzależnione są od nakładów inwestycyjnych realizowanych w kopalniach, dotyczących zarówno modernizacji i remontów posiadanego przez kopalnie wyposażenia, jak i zakupów maszyn w związku z przygotowaniem nowych ścian wydobywczych. Dodatkowym źródłem przychodów jest dostawa części oraz usług serwisowych. Z uwagi na fakt, iż duża część sprzedaży realizowana jest na rynku krajowym, istotne są nakłady inwestycyjne polskiego górnictwa.

Widoczny w ostatnich latach wyraźny trend spadkowy inwestycji wydaje się wyhamowywać w ostatnim okresie.

W całym 2016 r. nakłady inwestycyjne polskiego górnictwa zmalały o 136 mln zł, do 1 546 mln zł, tj. o -8%, w porównaniu do spadku o -43% w roku 2015. Na budownictwo inwestycyjne przeznaczono 855,8 mln zł, a na zakup maszyn i urządzeń 690,5 mln zł. Na zakup maszyn i urządzeń wydatki w 2016 r. były o 70,4 mln zł (+11%) wyższe niż w 2015 r. Szacuje się, że najbliższym okresie wydatki branży wydobywczej w Polsce ulegną zwiększeniu. Tylko Polska Grupa Górnicza w ciągu najbliższych 4 lat planuje łączne wydatki na poziomie 7,2 mld. Na zakup maszyn i urządzeń ma zostać przeznaczonych 1,6 mld zł, na inwestycje związane z infrastrukturą (tj. szyby, przekopy i zakłady przeróbki mechanicznej węgla) przewiduje się 2,4 mld zł, a na wyrobiska górnictwa pod potrzeby ścian wydobywczych kwotę 3,2 mld zł.

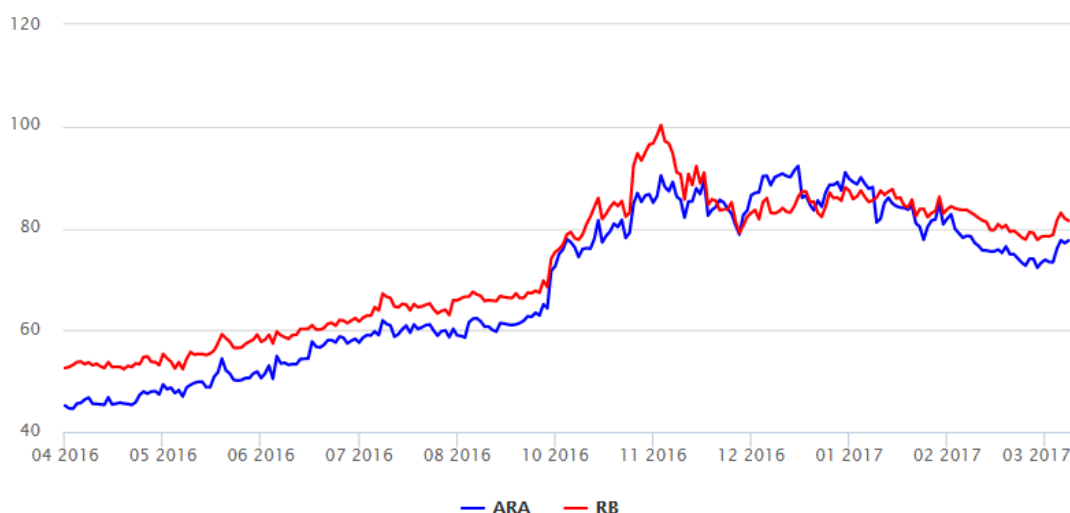
Nakłady inwestycyjne na zakup maszyn i urządzeń na rynku krajowym

Źródło: Ministerstwo gospodarki, Ministerstwo energii. Informacja o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego; dane w mln zł

Po pięciu latach spadków z poziomu 130 USD /t, na początku 2016 roku tona węgla energetycznego spadła do najniższego poziomu w historii notowań 45 USD /t. Począwszy od 2 kwartału zeszłego roku spadkowy trend cenowy został odwrócony. Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się cen węgla w USD za tonę w porcie europejskim (Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia) oraz afrykańskim (Richards Bay, RPA) za okres ostatnich 52 tygodni notowań (kontrakty miesięczne). Obecne notowania (75 USD /t) pozytywnie wpływają na wyniki polskich spółek wydobywczych.

Ceny węgla w USD/t

Źródło: http://gornictwo.wnp.pl/notowania/ceny_węgla/?zakres=3

Czynnikami mającymi wpływ na wyższe ceny węgla są zróżnicowane. Notowania surowca częściowo podążały za zwyczajami notowań innych dóbr tzw. *commodities*, w tym nośników energii. Ceny surowca odreagowały wcześniejsze głębokie spadki. Równocześnie notowania uzależnione są od procesu równo-

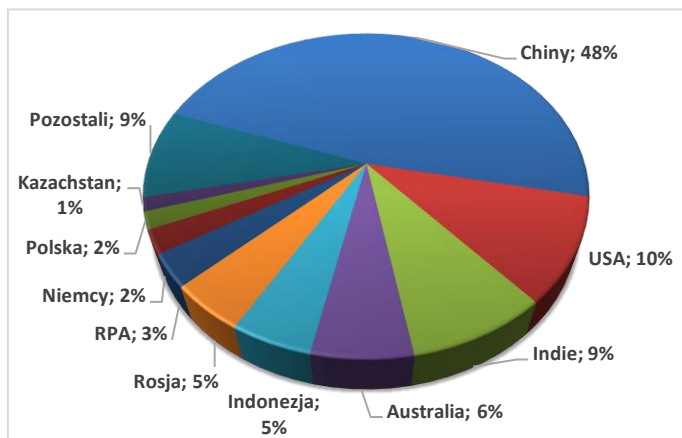
ważenia rynków i likwidowania nawisów podaźowych. Prócz przejściowego wpływu ze strony niższej podaży z RPA i Indonezji, największe znaczenie dla kształtu cen miało zmniejszenie wydobycia w Chinach (jako największego globalnego producenta) przy jednoczesnych większych zakupach surowca w tym kraju, jak i powrót do równowagi rynku amerykańskiego, uprzednio zderegulowanego przez rewolucję gazu łupkowego (nadprodukcja węgla i przeszło dwa lata drastycznego ograniczania jego zakupu, który wskutek tego trafił do Europy).

Z uwagi na równoważenie się rynku globalnego, od 4 kwartału 2016 r. widoczny jest lekki proces spadkowy cen surowca, który ma być utrzymany w najbliższym czasie, lecz prognozy na 2017 r. - 2018 r. przewidują cenę w granicach ca. 60 USD /t, a więc wyższym niż notowany w 2015 r. – 1 połowa 2016r.

Długoterminowe prognozowanie trendów na rynku energii opiera się na założeniu, iż w ciągu najbliższych kilkudziesięciu lat wzrost liczby ludności i dochodów spowoduje wzrost jej globalnego zużycia. Niezależne badania przeprowadzone przez koncern BP oraz U.S. Energy Information Administration mówią o wzroście odpowiednio o 1,4% p. a. (do 2035 r. wg „BP Energy Outlook 2017”) oraz 1,7% p. a. (do 2040 r. wg U.S. Energy Information Administration „International Energy Outlook 2016”). Pomimo osłabienia tempa wzrostu globalnego, nadal pozostaje on głównym motorem rosnącego popytu na energię. Z uwagi na dużą rolę gospodarek Chin i Indii, prognozowane zużycie wszystkich nośników energii – w tym węgla - będzie globalnie rosło w perspektywie przynajmniej najbliższych kilkunastu lat. Węgiel był najszybciej rosnącym paliwem kopalnianym w ciągu ostatniej dekady, napędzanym przez Państwo Środka, jednakże szacuje się, że w przeciągu najbliższych kilkunastu lat zapotrzebowanie na węgiel będzie rosło w dość niskim tempie 0,3% średniorocznie. Zdaniem analityków, spowolnienie spowodowane będzie mniej energochłonnym niż zakładano wzrostem konsumpcji w Chinach, wpływem regulacji i polityki wykorzystania węgla w Stanach Zjednoczonych i Chinach oraz dużą podażą gazu wypierającą węgiel z grona najważniejszych źródeł produkcji energii. Pomimo spadku udziału węgla w światowym miksie energetycznym, w wartościach bezwzględnych prognozuje się wzrost jego produkcji globalnie z obecnych 9 mld ton do 10 mld ton w 2040 r.

Światowe zasoby węgla kamiennego

Węgiel jest wciąż ważnym paliwem używanym do wytwarzania energii elektrycznej na całym świecie. Największym producentem i konsumentem węgla są Chiny. Inni wielcy producenci to: Stany Zjednoczone, Indie, Australia, Indonezja, Rosja, RPA, Niemcy i Polska. Z kolei największymi eksporterami węgla są: Indonezja, Australia, Rosja, Stany Zjednoczone, Kolumbia, RPA i Kazachstan (za: <http://www.tradingeconomics.com/commodity/coal>).

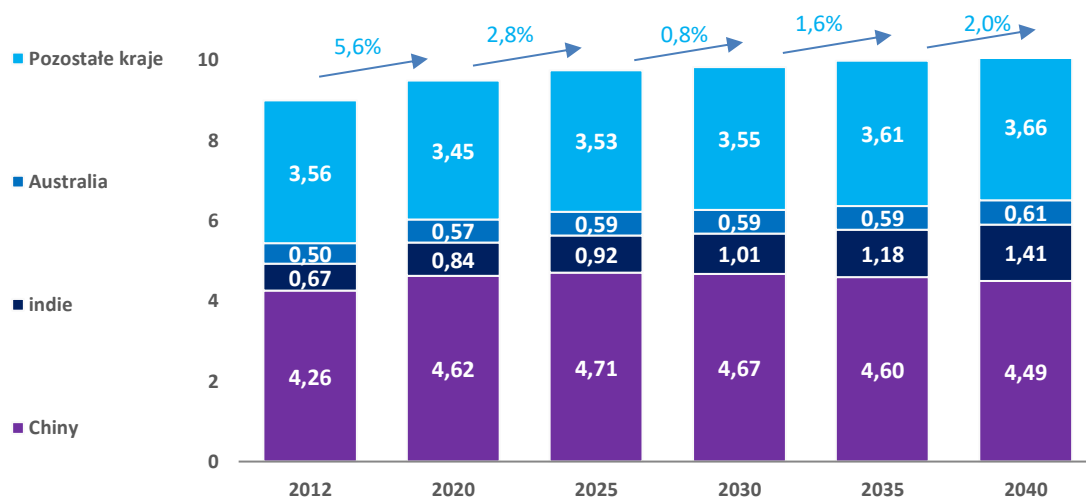

Najwięksi producenci węgla na świecie

Źródło: Statistical Review of World Energy, 2016

Ograniczoność zasobów węgla oraz innych surowców zmieniła również podejście do ich wydobycia. Tendencje w wydobyciu węgla na świecie zmieniają do jak najdokładniejszej eksploatacji złoża, które umożliwia metoda ścianowa. Ponadto rozwój technologii przyczynia się do efektywnego wydobywania węgla z niskich pokładów, których eksploatacja dotychczas była nieopłacalna. Zmiany te są korzystne dla producentów zaawansowanych technicznie maszyn do wydobycia węgla, w tym dla spółek Grupy FAMUR, gdyż maszyny przez nie produkowane pozwalają eksploatować złoża w sposób najbardziej efektywny. Intensywny rozwój portfolio produktowego Grupy FAMUR, dbanie o jakość i efektywność wydobycia sprawia, że Grupa posiada unikatowe w skali światowej kompetencje w zakresie eksploatacji tego typu pokładów.

Światowa produkcja węgla systematycznie rośnie (mld short tons)

Źródło: U.S. Energy Information Administration, International Energy Outlook 2016; dane: mld short tons

Wewnętrzными czynnikami rozwoju w Grupie Kapitałowej FAMUR są m.in.: uruchomiony w 2011 r. nowoczesny zakład produkcyjny FAMUR, proces budowania kadry zastępczej, prowadzone projekty z zakresu R&D czy też uruchomiony w 2014 r. i kontynuowany w 2015 r. Program Integracji Operacyjnej, a począwszy od 2017 r. planowany proces integrowania potencjałów Grupy Kapitałowej FAMUR oraz Grupy Kapitałowej KOPEX wskutek nabycia pakietu kontrolnego przez TDJ S.A.

Nowoczesny zakład produkcyjny skutecznie podniósł jakość i stopień zaawansowania oferowanych urządzeń oraz zwiększył moce produkcyjne FAMUR S.A. Fabryka jest jednym z najbardziej innowacyjnych zakładów produkcyjnych sektora maszyn górniczych nie tylko w Polsce, ale też na świecie. Innym czynnikiem wzrostu jest trwający proces budowania kadry zastępczej oraz prowadzone projekty z zakresu R&D, których efekty z sukcesem wdrażane są w produktach oferowanych przez spółki Grupy FAMUR.

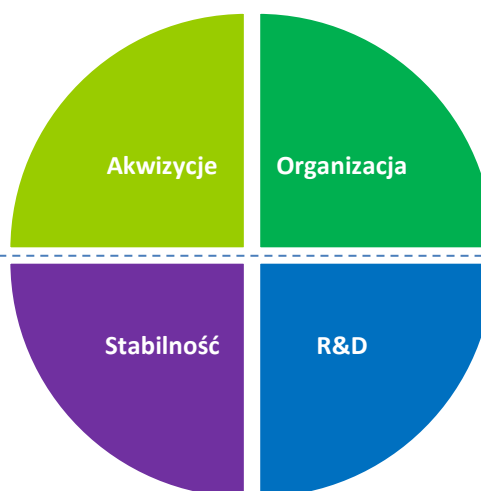
Fundamenty Grupy FAMUR

Mamy ogromne doświadczenia w przejmowaniu, restrukturyzacji i integracji przedsiębiorstw

Stabilna sytuacja finansowa pozwala na elastyczne decyzje dotyczące okazji rynkowych

Około połowy naszych przychodów segmentu Underground dotyczy wynajmu, dzierżawy lub sprzedaży części

Ostrożnie podchodzimy do zadłużenia, skupiając się na generowaniu przepływów pieniężnych – na koniec 2016 Grupa FAMUR posiadała gotówkę netto

Mamy dużą przestrzeń do wzrostu w oparciu o obecne moce wytwórcze poprzez dalszą poprawę organizacji i rozbudowę sił sprzedażowych

Poprawa wyniku możliwa jest nie tylko z tytułu sprzedaży ale poprzez dalszą optymalizację kosztów

Mamy atrakcyjne portfolio produktów o wyjątkowym połączeniu jakości i kosztów produkcji

Nasze nowatorskie rozwiązania są wdrożone z sukcesem u klientów w ostatnich latach i mają duży potencjał rynkowy

Źródło: GRUPA FAMUR

Dzięki systematycznie prowadzonym analizom wskazującym na możliwość wystąpienia dekonjunkury w branży, Grupa FAMUR przygotowywała się do minimalizacji negatywnych skutków zmian na rynku,

które – poza uruchomieniem PIO – objęły również procesy renegotjacji kredytów, poszukiwania alternatywnych źródeł finansowania oraz optymalizacji procesów produkcyjnych, dywersyfikacji obszarów prowadzonej działalności tak, by pozostać konkurencyjnym i zdolnym do generowania zysku. Osiągnięte w minionym roku dobre wyniki są efektem świadomej i restrykcyjnej polityki finansowej oraz organizacyjnej prowadzonej przez Grupę FAMUR. Systematyczna analiza czynników mogących zagrozić stabilności finansowej, pozwala antycypować ryzyko i reagować na nie, m.in. poprzez bieżące zawiązywanie rezerw i tworzenie odpisów. Te działania porządkujące Grupę FAMUR są aktualnie jednymi z ważniejszych przyczyn stabilnej kondycji biznesowej Grupy. W związku z przejęciem pakietu kontrolnego Kopex SA przez TDJ S.A. i opracowywaną obecnie integracją struktur Grupy Kopex z Grupą FAMUR, przed obydwooma podmiotami są postawione nowe ważne zadania przeprowadzenia optymalizacji procesów produkcyjnych i analizy każdego z aspektów działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej, aby stworzyć zdrową i silną wobec konkurentów zagranicznych organizację.

6. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa

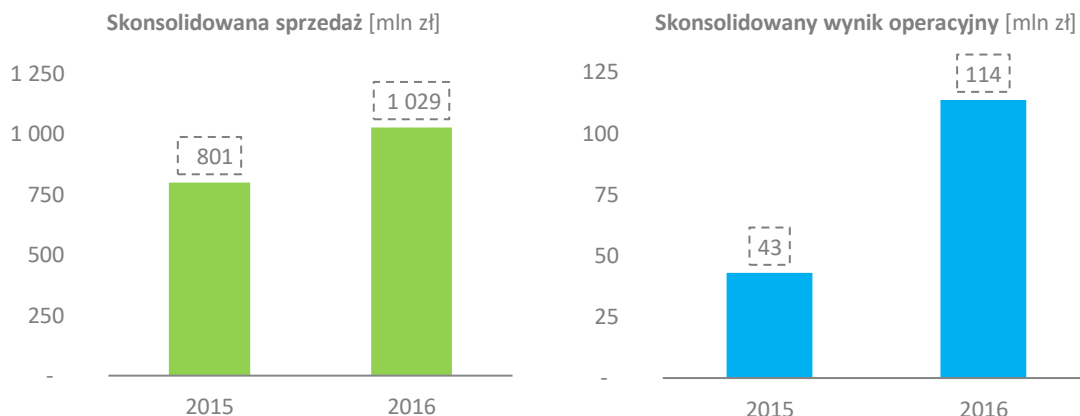
Grupa Kapitałowa FAMUR

Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy FAMUR za 2016 r. w porównaniu z danymi z 2015 r. prezentuje poniższa tabela.

	2016	2015
Wybrane dane finansowe		
Przychody netto ze sprzedaży	1 029 741	800 976
Sprzedaż krajowa	725 810	584 307
<i>% sprzedaży ogółem</i>	70,5%	73%
Sprzedaż eksportowa	303 931	216 669
<i>% sprzedaży ogółem</i>	29,5%	27%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	113 730	43 088
Zysk (strata) netto, w tym:	93 831	51 960
<i>Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	93 819	51 487
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	314 181	115 142
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-84 299	-160 451
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	185 204	-1 701
Przepływy pieniężne netto razem	415 086	-47 011
Liczba akcji (szt.)	486 470 000	481 500 000
Zysk netto na jedną akcję zwykłą (zł)	0,19	0,11
Rozwodniony zysk netto na jedną akcję zwykłą (zł)	0,19	0,11
Wartość księgowa na jedną akcję (zł)	2,05	1,85
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (zł)	2,05	1,85
Wyplacona dywidenda na jedną akcję (zł)	-	-
Suma aktywów	1 774 786	1 258 940
Kapitały własne	993 208	890 226
Kapitały własne przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej	993 160	890 190
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	781 578	368 715
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe i długoterminowe	184 898	90 497

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w tys. zł, o ile nie zaznaczono inaczej

Skonsolidowane przychody ze sprzedaży Grupy Kapitałowej w 2016 r. wyniosły 1 029,7 mln zł wykazując 29% wzrost w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego, tj. w wartościach nominalnych o 228,8 mln zł. Wzrost sprzedaży był spowodowany głównie realizacją kontraktów z kontrahentami OAO Kopalnia Kyrgajska w Rosji, GE Power Sp zo.o. (Alstom Power Sp.z o.o.), TAURON Wydobycie S.A. oraz Polimexem-Mostostal S.A, Jastrzębska Spółka Węglowa. Zarówno sprzedaż krajowa jak i zagraniczna odnotowała wysokie tempo wzrostu wobec roku poprzedniego, w wartościach bezwzględnych notując wzrosty odpowiednio 141,5 mln zł oraz 87,3 mln zł. Istotny udział w kształtowaniu się przychodów Grupy poza wyrobami gotowymi, dzierżawami oraz towarami i materiałami miała sprzedaż części zamiennych, pozostałych produktów i usług.

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w mln zł

Grupa w 2016 r. wypracowała zysk operacyjny na poziomie 113,7 mln zł, co stanowiło 11% osiągniętych w tym okresie przychodów ze sprzedaży. Zysk na poziomie operacyjnym był wyższy o 164% od wypracowanego w roku 2015 r., tj. w wartościach nominalnych o 70,6 mln zł.

Saldo pozostałej działalności w 2016 r. było ujemne i wyniosło -44,2 mln zł. Na strukturę przychodową pozostałej działalności operacyjnej wpływ miały głównie inne przychody operacyjne (28,9 mln zł), w szczególności rozwiązanie rezerw z tytułu kar i grzywien (3,6 mln zł), pozostałych rezerw (12,9 mln zł) a także przychody ze złomowania (5,6 mln zł) i odszkodowania (14,5 mln). Natomiast struktura kosztowa pozostałej działalności głównie obejmuje odpisy aktualizacyjne na zapasy (10,9 mln), koszt utworzonych rezerw (7,8 mln), koszty napraw gwarancyjnych (17,5 mln) oraz poniesione koszty reklamacji (20,9 mln), koszty demontażu zwróconych kombajnów. Inne pozostałe przychody i koszty zostały zaprezentowane w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy FAMUR za rok 2016 w nocie nr 9.

Zysk netto Grupy FAMUR przypisany akcjonariuszom podmiotu dominującego za rok 2016 wyniósł 93,8 mln zł wykazując wzrost o 41,9 mln zł, tj. o 80,6% w porównaniu z 2015r. Saldo działalności finansowej Grupy FAMUR w roku 2016 było ujemne i wyniosło -8,7 mln zł. Wśród kosztów finansowych istotną pozycję stanowiły koszty z tytułu odsetek (17,12 mln zł), ujemne różnice kursowe (5,5 mln zł) oraz inne prowizje (8,6 mln zł). Efektywna stopa podatkowa w Grupie FAMUR w 2016 r. wyniosła 19%. Pozytywny wpływ na wynik finansowy netto Grupy FAMUR miały w 2016 r. otrzymane odsetki w wysokości 11,5 mln zł, w tym odsetki od leasingów, kredytu kupieckiego, należności i środków pieniężnych. Pozostałe przychody i koszty finansowe zostały zaprezentowane w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy FAMUR za rok 2016 w nocie nr 10.

FAMUR S.A.

Wybrane dane finansowe FAMUR S.A. za 2016 r. w porównaniu z danymi z 2015 r. prezentuje tabela.

	2016	2015
Wybrane dane finansowe		<i>dane przekształcone</i>
Przychody netto ze sprzedaży	776 078	668 015
Sprzedaż krajowa	708 638	618 248
% sprzedaży ogółem	91%	93%
Sprzedaż eksportowa	67 439	49 767
% sprzedaży ogółem	9%	7%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	70 538	26 052
Zysk (strata) netto, w tym:	59 440	37 431
<i>Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	59 440	37 431
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	234 602	134 698
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-87 483	-227 400
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	89 260	45 390
Przepływy pieniężne netto razem	236 378	-47 313
Liczba akcji (szt.)	486 470	481 500

Zysk netto na jedną akcję zwykłą (zł)	0,12	0,08
Rozwodniony zysk netto na jedną akcję zwykłą (zł)	0,12	0,08
Wartość księgowa na jedną akcję (zł)	1,45	1,35
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (zł)	1,45	1,35
Wyplacona dywidenda na jedną akcję (zł)	0,00	0,00
Suma aktywów	1 478 098	1 150 424
Kapitały własne	700 065	649 571
Kapitały własne przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej	700 065	649 571
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	778 032	500 854
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe i długoterminowe	298 254	315 957

Źródło: FAMUR S.A.; dane w tys. zł, o ile nie zaznaczono inaczej

Przychody ze sprzedaży FAMUR S.A. w 2016 r. wyniosły 776,1 mln zł wykazując 16% wzrost w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego, tj. w wartościach nominalnych o 108,1 mln zł. FAMUR S.A. w 2016 r. wypracował zysk operacyjny na poziomie 70,5 mln zł, co stanowiło 9% osiągniętych w tym okresie przychodów ze sprzedaży. Salda zarówno pozostałej działalności operacyjnej, jak i działalności finansowej w 2016 r. były ujemne i wynosiły odpowiednio -33,2 mln zł oraz -9,1 mln zł. Odpowiednie składowe tych działalności zostały zaprezentowane w Sprawozdaniu Finansowym FAMUR S.A. za rok 2016 w notach nr 8 - 9. Zysk netto FAMUR SA przypisany akcjonariuszom podmiotu dominującego za rok 2016 wyniósł 59,4 mln zł wykazując wzrost o 22 mln zł, tj. o 59% w porównaniu z rokiem 2015 (dane przekształcone).

Skonsolidowany bilans i wskaźniki

	31.12.2016	31.12.2015		31.12.2016	31.12.2015
Aktywa trwałe	669 724	701 221	Kapitał własny	993 208	890 226
Wartości niematerialne	228 013	233 489	Kapitał zakładowy	4 865	4 815
Rzeczowe aktywa trwałe	353 015	385 438	Kapitał zapasowy	220 585	230 026
Należności długoterminowe	22 653	8 017	Pozostałe kapitały rezerwowe	113 663	95 540
Inwestycje długoterminowe	26 487	33 361	Zyski zatrzymane	654 050	559 812
Pozostałe aktywa długoterminowe	3 300	3 067	Kapitał przyp. akcjon. podm. dom.	993 160	890 190
Aktywa z tyt. odroc. podatku doch.	36 256	37 850	Kapitały mniejszości	48	36
Aktywa obrotowe	1 105 061	557 719	Zobowiązania i rezerwy	781 578	368 715
Zapasy	137 700	167 134	Rezerwy na zobowiązania	90 288	100 676
Należności krótkoterminowe	520 363	361 818	Zobowiązania długoterminowe	115 090	1 224
Krótkoterminowe aktywa finansowe	7 743	7 810	Zobowiązania krótkoterminowe	554 200	244 295
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	434 114	18 702	Pozostałe zobowiązania	21 999	22 519
Rozliczenia międzyokresowe	3 412	2 256			
Aktywa trwałe zaklasyfik. jako przeln. do sprzedaży	1 729	-			
Aktywa razem	1 774 786	1 258 940	Pasywa razem	1 774 786	1 258 940

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w tys. zł

Skonsolidowana suma bilansowa ukształtowała się na poziomie 1 775 mln zł wykazując wzrost o 516 mln tj. 41%, głównie wskutek wzrostu salda środków pieniężnych na rachunkach. Wartość aktywów trwałych ogółem na koniec 2016 r. uległa zmniejszeniu o 31,5 % w stosunku do końca 2015 r.

Stan zapasów w Grupie FAMUR związany jest ze specyfiką działalności. Między innymi spółka FAMUR zobowiązana jest utrzymywać wysokie stany magazynowe związane z obsługą serwisową dzierżawionych kombajnów, gdzie składowane są części zamienne o znacznej wartości. Ponadto z uwagi na krótkie terminy realizacji kontraktów utrzymywane są zapasy standardowych podzespołów, aby móc efektywnie realizować umowy, szczególnie kontrakty eksportowe. Stan zapasów w Grupie FAMUR na dzień 31 grudnia 2016 r. ukształtował się na poziomie 137,7 mln zł i pomimo wzrostu skali przychodów Grupy Famur, był o 29,4 mln zł niższy od stanu na 31 grudnia 2015 r. dzięki efektywnemu centralnemu systemowi zarządzania zapasami.

Należności krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiły 520,4 mln zł (wzrost o 44% w porównaniu z 2015 r.), głównie wskutek należności wynikających z wysokiej kontraktacji w 4 kwartale 2016 r.

oraz całym 2016 r. Należności z tytułu dostaw i usług osiągnęły poziom 496,6 mln zł. Grupa FAMUR na koniec 2016 r. dysponowała środkami pieniężnymi w wysokości 343,1 mln zł (wzrost o 415,4 mln zł).

Po stronie pasywów skonsolidowane kapitały własne Grupy FAMUR osiągnęły poziom 993,2 mln zł. Poziom kapitałów własnych na koniec 2015 r. osiągnął wartość 56% aktywów ogółem. Na dzień 31 grudnia 2016 r. poziom zobowiązań i rezerw w Grupie osiągnął wartość 781,6 mln zł wykazując wzrost o 112% rok do roku, co wiązało się głównie z wyższymi saldami: zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zaliczek na dostawy oraz pozostałych zobowiązań długoterminowych.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 r. zanotowano spadek poziomu rezerw wysokości 10,4 mln zł. Zmiany stanu rezerw w 2015 r. zostały opisane w notach 30b i 33 SSF Grupy Kapitałowej FAMUR.

Bilans i wskaźniki FAMUR S.A.

	31.12.2016	31.12.2015		31.12.2016	31.12.2015
		*			*
Aktywa trwałe	665 788	701 250	Kapitał własny	700 065	649 571
Wartości niematerialne	166 485	173 950	Kapitał zakładowy	4 865	4 815
Rzeczowe aktywa trwałe	302 115	336 426	Kapitał zapasowy	201 117	214 891
Należności długoterminowe	16 957	4 248	Pozostałe kapitały rezerwowe	373 984	373 984
Inwestycje długoterminowe	159 182	162 844	Zyski zatrzymane	118 527	54 308
Pozostałe aktywa długoterminowe	2 956	2 832	Kapitał przyp. akcjon. podm. dom.	700 065	649 571
Aktywa z tyt. odroczonego podatku doch.	18 094	20 950	Kapitały mniejszości	0	0
Aktywa obrotowe	812 310	449 174	Zobowiązania i rezerwy	778 032	500 854
Zapasy	123 347	148 098	Rezerwy na zobowiązania	49 364	53 111
Należności krótkoterminowe	424 875	282 308	Zobowiązania długoterminowe	111 590	891
Krótkoterminowe aktywa finansowe	13 530	7 306	Zobowiązania krótkoterminowe	595 080	424 333
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	246 071	9 693	Pozostałe zobowiązania	21 999	22 519
Rozliczenia międzyokresowe	2 758	1 769			
Aktywa trwałe zaklasyfik. jako przezn. do sprzedaży	1 729	0			
Aktywa razem	1 478 098	1 150 424	Pasywa razem	1 478 098	1 150 424

Źródło: FAMUR S.A.; dane w tys. zł;

* 2015 r. - dane przekształcone

Skonsolidowana suma bilansowa ukształtowała się na poziomie 1 478 mln zł wykazując wzrost o 328 mln tj. 28%, głównie wskutek wzrostu salda środków pieniężnych na rachunkach o 236 mln zł.

Zadłużenie finansowe i środki pieniężne

Grupa FAMUR

Saldo kredytów i pożyczek, zobowiązań z tytułu leasingu, obligacji oraz inwestycji krótkoterminowych w Grupie FAMUR zostało przedstawione poniżej.

	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Grupa FAMUR		
1. Kredyty i pożyczki	184 898	90 497
- długoterminowe	-	-
- krótkoterminowe	184 898	90 497
2. Zobowiązania z tytułu leasingu	5 365	1 048
- długoterminowe	3 068	540
- krótkoterminowe	2 297	508
3. Obligacje	110 438	-
4. Środki pieniężne	434 114	18 702

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w tys. zł

Skonsolidowane kredyty i pożyczki długoterminowe i krótkoterminowe w Grupie, wraz ze zobowiązaniami z tytułu leasingu, kształtują się na poziomie 190,3 mln zł, tj. 10,7% kapitałów własnych, a wraz z wyemitowanymi obligacjami saldo długu finansowego brutto wyniosło 300,7 mln zł, tj. 30,3% kapitałów własnych. Stan środków pieniężnych na koniec grudnia 2016 r. wyniósł 434,1 mln zł i przewyższał skumulowany dług finansowy, skutkiem czego Grupa FAMUR nie zanotowała Długu netto.

FAMUR S.A.

Saldo kredytów i pożyczek, zobowiązań z tytułu leasingu, obligacji oraz inwestycji krótkoterminowych w FAMUR S.A. zostało przedstawione poniżej.

	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
FAMUR SA		
1. Kredyty i pożyczki	298 254	315 957
- długoterminowe	-	-
- krótkoterminowe	298 254	315 957
2. Zobowiązania z tytułu leasingu	833	351
- długoterminowe	405	207
- krótkoterminowe	428	144
3. Obligacje	110 438	0
4. Środki pieniężne	246 071	9 693

Źródło: FAMUR S.A.; dane w tys. zł ;

Skonsolidowane kredyty i pożyczki długoterminowe i krótkoterminowe, wraz ze zobowiązaniami z tytułu leasingu, kształtują się na poziomie 299,1 mln zł, a wraz z wyemitowanymi obligacjami saldo długu finansowego brutto wyniosło 409,5 mln zł. Stan środków pieniężnych na koniec grudnia 2016 r. wyniósł 246,1 mln zł. Łączny dług netto FAMUR S.A. wynosił 163,5 mln zł.

Podstawowe wskaźniki – Grupa FAMUR

	2016	2015	
Grupa FAMUR			
Wskaźnik płynności ogólny	1,8	1,8	aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe, w tym krótkoterminowe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne
Wskaźnik płynności szybki	1,6	1,3	(aktywa obrotowe – zapasy) / zobowiązania krótkoterminowe, w tym krótkoterminowe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne
Wskaźnik rotacji majątku	0,6	0,6	przychody ze sprzedaży / aktywa ogółem
Wskaźnik rotacji należności (dni)	175	154	średni stan należności z tytułu dostaw i usług / koszty działalności operacyjnej x liczba dni
Wskaźnik rotacji zapasów (dni)	54	75	średni stan zapasów / przychody ze sprzedaży x liczba dni
Wskaźnik rotacji zobowiązań (dni)	59	54	średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług / koszty działalności operacyjnej x liczba dni
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	44%	29%	kapitały obce / aktywa ogółem
Wskaźnik rentowności sprzedaży	11%	5%	wynik na działalności operacyjnej / przychody ze sprzedaży
Wskaźnik rentowności netto	9%	6%	zysk netto / przychody ze sprzedaży

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w tys. zł

Podstawowe wskaźniki – FAMUR S.A.

	2016	2015*	
FAMUR			
Wskaźnik płynności ogólny	1,3	1,0	aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe, w tym krótkoterminowe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne
Wskaźnik płynności szybki	1,1	0,6	(aktywa obrotowe – zapasy) / zobowiązania krótkoterminowe, w tym krótkoterminowe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne
Wskaźnik rotacji majątku	0,5	0,6	przychody ze sprzedaży / aktywa ogółem
Wskaźnik rotacji należności (dni)	186	161	średni stan należności z tytułu dostaw i usług / koszty działalności operacyjnej x liczba dni
Wskaźnik rotacji zapasów (dni)	64	84	średni stan zapasów / przychody ze sprzedaży x liczba dni
Wskaźnik rotacji zobowiązań (dni)	63	60	średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług / koszty działalności operacyjnej x liczba dni
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	53%	44%	kapitały obce / aktywa ogółem
Wskaźnik rentowności sprzedaży	9%	4%	wynik na działalności operacyjnej / przychody ze sprzedaży
Wskaźnik rentowności netto	8%	6%	zysk netto / przychody ze sprzedaży

Źródło: FAMUR SA; dane w tys. zł; * 2015 r. – dane przekształcone

Przepływy pieniężne

Grupa FAMUR:

Skonsolidowane operacyjne przepływy pieniężne netto Grupy w 2016 r. wyniosły 314,2 mln zł, przy 115,1 mln zł w roku 2015. Na ich wyższy poziom w porównaniu z 2015 rokiem wpłynął zarówno wyższy zysk Grupy FAMUR, jak i łączne saldo zmian w kapitale obrotowym - głównie zmiana stanu należności i zobowiązań krótkoterminowych (innych niż kredyty i pożyczki). Przepływy pieniężne Grupy z działalności finansowej wyniosły 185 mln zł, w porównaniu z -1,7 mln zł w roku 2015. Wyższy poziom przepływów z działalności finansowej wynikał bezpośrednio z uruchomienia programu emisji obligacji. W okresie 2016r. Grupa FAMUR wygenerowała łącznie 415 mln zł przepływów pieniężnych netto wobec -47 mln zł w roku 2015.

FAMUR S.A.:

Operacyjne przepływy pieniężne netto Emitenta w 2016 r. wyniosły 235 mln zł, przy 135 mln zł w roku 2015. Na ich wyższy poziom w porównaniu z 2015 rokiem wpłynął zarówno wyższy zysk spółki, jak i łączne saldo zmian w kapitale obrotowym - głównie zmiana stanu należności i zobowiązań krótkoterminowych (innych niż kredyty i pożyczki). Przepływy pieniężne Emitenta z działalności finansowej wyniosły 89 mln zł, w porównaniu z 45 mln zł w roku 2015. Wyższy poziom przepływów z działalności finansowej wynikał bezpośrednio z uruchomienia programu emisji obligacji. W okresie 2016r. a FAMUR SA wygenerował łącznie 246 mln zł przepływów pieniężnych netto wobec 10 mln zł w roku 2015.

Przewidywana sytuacja Emitenta i Grupy Kapitałowej FAMUR

Polityka Grupy FAMUR nie przewiduje upublicznienia prognoz finansowych ani dla jednostki dominującej, ani dla grupy kapitałowej. Również szacowanie trendów rynkowych na najbliższe lata jest dość trudne. Niestabilizowana sytuacja światowej gospodarki i wpływające na nią w istotnym zakresie interesy polityczne, wpływają na zmiany cen surowców. W związku z niskimi cenami sprzedaży tego surowca, polscy odbiorcy produktów Grupy FAMUR w 2016 r. zdecydowali się ograniczyć nakłady na zakup nowych maszyn i urządzeń.

Kryzys w sektorze górniczym obserwowany w latach 2014-2015, który wpływał negatywnie na poziom przychodów i wyników na sprzedaży producentów maszyn górniczych, zelżał w ostatnim roku. Zintensyfikowanie działań naprawczych w głównych spółkach wydobywczych oraz poprawa cen węgla od 2 kwartału 2016 r. powstrzymała erozję wyników tych spółek, przy nadal wstrzymanych inwestycjach. W najbliższym czasie spodziewany jest jednak wzrost nakładów inwestycyjnych w polskim sektorze. Tylko Polska Grupa Górnicza prognozuje w najbliższych 2-4 latach średnioroczne wydatki w wysokości około 1,5 mld zł - to jest na poziomie całkowitych wydatków polskiego sektora górniczego. W związku ze znaczącą poprawą swojego otoczenia ekonomicznego oraz wyników finansowych Jastrzębska Spółka Węglowa również prognozuje znaczący wzrost rocznych nakładów o ok kilkaset milionów złotych. Niniejsze wzrosty nakładów w sektorze będą jednak częściowo zależne od poprawy efektywności produkcji i zyskowności spółek, a także realizacji programu naprawczego największego polskiego producenta surowca.

Najbliższy czas będzie nadal wyzwaniem dla małych, niekonkurencyjnych podmiotów nieprzygotowanych na negatywne zjawiska, a jednocześnie czasem okazji inwestycyjnych dla większych, odpowiednio dostosowanych do aktualnej sytuacji producentów – a jednocześnie dobrym momentem dla decyzji o konsolidacji zaplecza górniczego.

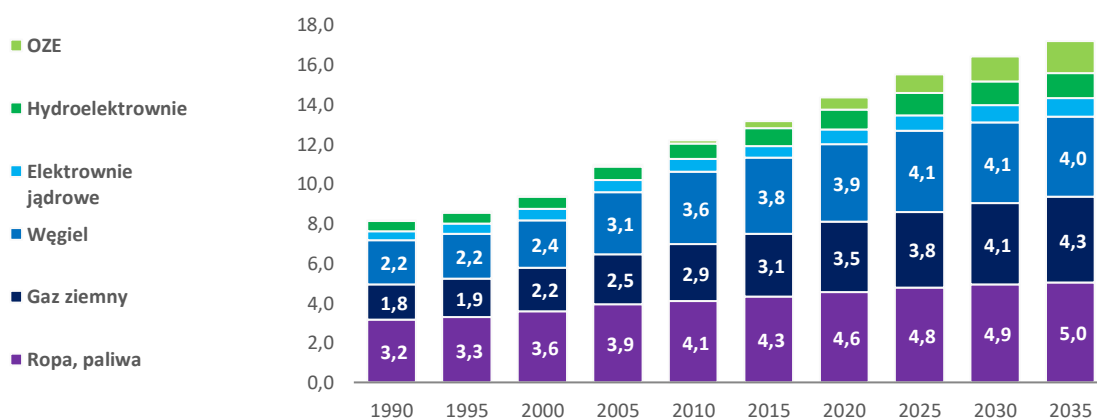
Mając świadomość ryzyk związanych ze czynnikami rynkowymi, od kilku lat Grupa FAMUR podejmuje działania nakierowane na zapewnienie stabilnego rozwoju Spółki. Od 2014 roku sukcesywnie wdrażany był w Grupie Program Integracji Operacyjnej, którego celem było uproszczenie struktury organizacyjnej, odpowiednio dopasowując ją do aktualnej sytuacji rynkowej. W ramach programu przeprowadzono m.in. łączenie FAMUR SA ze spółkami zależnymi, uruchomiono projekty akwizycyjne, wprowadzono rozwiązania konsolidujące funkcje centralne. Dzięki temu obniżono koszty funkcjonowania, poprawiono elastyczność produkcji, a także poszerzono portfolio produktów Grupy. Dzisiaj Grupa FAMUR jest kompleksowym dostawcą rozwiązań do eksploatacji złóż surowców, przede wszystkim węgla, a także, w wyniku przeprowadzonej w 2014 roku akwizycji spółki FAMAK, oferuje szereg urządzeń i usług dla górnictwa odkrywkowego i sektora energetyki, w szczególności w obszarze transportowo-przeładunkowym. Dzięki stabilnej sytuacji finansowej oraz dywersyfikacji źródeł finansowania – w tym poprzez uruchomiony w grudniu 2015 r. Program Emisji Obligacji – Grupa zapewniła sobie komfort działania w ramach prowadzenia bie-

żącej działalności. Stabilne fundamenty finansowe to również szansa na skuteczne wykorzystywanie pojawiających się „okazji akwizycyjnych” oraz możliwość szerszego wyjścia na rynki międzynarodowe i skutecznej realizacji strategii rozwojowej opierającej się o program ekspansji zagranicznej „GO GLOBAL”.

Zdaniem Emitenta, w obecnej sytuacji najlepszą strategią działania i szansą na rozwój branży okołogórnicznej jest jej przemyślana konsolidacja. W grudniu 2016 r. spółka celowa TDJ, wraz z nabyciem większościowego udziału w KOPEX S.A. zainicjowali proces zmierzający do konsolidacji Grupy FAMUR z Grupą KOPEX ze szczególnym uwzględnieniem obszarów synergii i optymalizacji. Współpraca dwóch największych polskich producentów maszyn dla górnictwa daje realną szansę na zbudowanie silnego, polskiego podmiotu, który będzie mógł skutecznie konkurować ze światowymi liderami na rynku producentów maszyn górniczych. Podobne procesy konsolidacyjne w obrębie firmy branży elektromaszynowej przeprowadzane były w przeszłości również w innych krajach np. na rynku niemieckim. Zasoby wiedzy, jakimi dysponuje FAMUR i KOPEX oraz wspólne doświadczenie i pozycja rynkowa dają szansę na zbudowanie platformy umożliwiającej ekspansję eksportową polskiej myśli technicznej oraz sprawdzonych produktów i usług. Zdaniem Emitenta to najlepsza droga do skutecznego przeciwstawienia się negatywnym tendencjom w branży. Konsolidacja pozwoli na jeszcze lepsze dopasowanie oferty do aktualnych potrzeb rodzimego górnictwa, optymalizacja procesów produkcyjnych powinna dodatkowo poprawić strukturę kosztową i tym samym może być realnym wsparciem dla spółek węglowych. Realizacja tego projektu z jednej strony umożliwi zbudowanie oferty, która pod kątem cenowym, jakościowym, technologicznym i efektywnościowym pomoże kopalniom w procesie poprawy rentowności wydobycia węgla, z drugiej może zapewnić stabilność oraz wsparcie w realizacji ekspansji eksportowej i programów rozwojowych.

Zdaniem specjalistów, skuteczną metodą przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom w branży węgla kamiennego jest zdecydowana modernizacja infrastruktury i parku maszynowego, która gwarantuje optymalizację kosztów. Kluczem do poprawy rentowności polskiego górnictwa jest stałe obniżanie kosztów wydobycia węgla. Wdrażanie innowacyjnych technologii, a co za tym idzie regularne unowocześnianie urządzeń wykorzystywanych w kopalniach, jest właściwym kierunkiem rozwoju. Im taniej polskim spółkom węglowym uda się wydobyc surowiec, tym atrakcyjniejszy cenowo będzie on nie tylko na rodzimym, ale także zagranicznym rynku. Dlatego tak niezwykle istotne jest dbanie o jak najwyższą efektywność i rentowność produkcji. Pomimo iż perspektywy rozwoju rodzimego rynku wydają się duże, w dalszym ciągu nie możemy zaobserwować wzrostu nakładów inwestycyjnych w Polsce. Szacunki wskazują, iż w perspektywie długoterminowej umiarkowany wzrost zapotrzebowania na węgiel będzie dość stabilny. Pomimo spadku jego procentowego udziału w produkcji energii z ca. 41% w 2013 r. do ca. 36% w 2021 r., całkowity popyt w wartościach bezwzględnych (Mtoe) odnotuje lekki wzrost z uwagi na rosnący globalny popyt energetyczny. Krajowe zasoby węgla, które gwarantują bezpieczeństwo energetyczne Polski, powinny sprawić, że będzie on podstawowym surowcem wykorzystywanym do wytwarzania energii przez najbliższe kilkadziesiąt lat.

Prognozowana globalna produkcja energii wg źródeł ich pochodzenia

Źródło: BP Energy Outlook 2017; dane w Btoe

Długofalowym celem Grupy FAMUR jest stałe wzmacnianie pozycji Spółki na rynku globalnym, a jednym z fundamentów strategii rozwojowej jest konsekwentna realizacja programu ekspansji zagranicznej „GO GLOBAL”. FAMUR posiada znaczny potencjał i bogate doświadczenie na rynkach zagranicznych. Od wielu

lat rozwiązania Grupy wybierane są przez klientów na całym świecie. Produkty pod marką FAMUR są obecne między innymi w krajach Wspólnoty Niepodległych Państw, przede wszystkim w Rosji i Kazachstanie, na Bałkanach, w Turcji, a także w Ameryce Południowej i w Azji. Na świecie jest wciąż wiele krajów, których sektor energetyczny będzie nadal rozwijał się w oparciu o paliwa kopalne i to one stanowią dla Famuru naturalny kierunek ekspansji zagranicznej. Zdaniem Zarządu wykorzystanie potencjału i doświadczenia Grupy KOPEX i Grupy FAMUR daje realną szansę na zbudowanie silnej polskiej grupy, która będzie posiadać jeszcze większe możliwości ekspansji eksportowej i będzie mogła z powodzeniem konkurować z największymi firmami w swojej branży.

W odpowiedzi na sytuację w krajowym sektorze górnictwa głębinowego FAMUR dywersyfikuje nie tylko rynki zbytu, ale również rozszerza portfolio o produkty i usługi na rzecz górnictwa odkrywkowego i branży energetycznej. Od 2015 roku w strukturze przychodów ze sprzedaży Grupy FAMUR pojawiły się przychody z realizowanych przez FAMUR FAMA S.A. zleceń w ramach segmentu Urządzeń Przeładunkowych i Dźwignic (od 2016 roku w ramach segmentu Surface). Od momentu włączenia do Grupy FAMUR, FAMUR FAMA znacząco zwiększył skalę prowadzonego biznesu. Spółka jest obecnie zaangażowana między innymi w realizację dostaw elementów układów nawęglania i odżużlania dla elektrowni w Opolu, Kozienicach czy też w Jaworznie. W 2016 r. kolejnym potwierdzeniem kompetencji i skuteczności w pozyskiwaniu zleceń na zagranicznych rynkach przez FAMUR FAMA było podpisanie kontraktów na dostawę systemu transportowego do terminalu EMO w Rotterdamie, czy też pozyskanie kontraktu na dostawę zaprojektowanie i wyprodukowanie koparek wielonaczyniowych dla Mini Maritza Iztok Ead w Bułgarii.

7. Informacje dodatkowe

7.1. Źródła zaopatrzenia w materiały do produkcji, w towary i usługi

FAMUR S.A. w Grupie Kapitałowej sprawuje funkcję koordynatora dostaw materiałów. Grupa posiada zdywersyfikowane źródła zaopatrzenia w materiały do produkcji, nie występuje więc uzależnienie od jednego lub więcej dostawców. Wzrost skali działalności Grupy FAMUR wykreaował możliwości bardziej efektywnych zakupów materiałowych poprzez wykorzystywanie efektu skali.

7.2. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

W okresie 2016 r. miały miejsce transakcje z podmiotami powiązаныmi, które oparte były na cenach rynkowych i w opinii Zarządu były transakcjami typowymi i rutynowymi. Szczegółowa informacja na temat transakcji z podmiotami powiązаныmi została przedstawiona w nocie nr 52 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej FAMUR za rok 2016.

7.3. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz zobowiązania warunkowe

Zestawienie zaciągniętych kredytów

Kredyty inwestycyjne oraz obrotowe przedstawiono wg salda pozostającego do spłaty, natomiast kredyty w rachunku bieżącym wg stanu zadłużenia na koniec 2016 r. wraz ze wskazaniem wysokości przyznanego limitu kredytowego. Wykaz kredytów i pożyczek, rozbudowany o zabezpieczenia, znajduje się ponadto w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej FAMUR za rok 2016 w nocie nr 27 oraz w Sprawozdaniu Finansowym FAMUR S.A. za rok 2016 w nocie nr 25.

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek

Poniższa tabela zawiera zestawienie krótkoterminowych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2016 r. **Grupy Kapitałowej FAMUR:**

Nazwa jednostki/Bank	Kwota kredytu/pożyczki wg umowy (tys. zł/euro)	Termin spłaty	Waluta	Kwota pozostała do spłaty (tys. zł/euro)	Oprocentowanie
FAMUR S.A.				159 554	
PKO BP S.A.	58 000	2018-12-31	PLN	58 000	WIBOR + marża
PKO BP S.A.	92 000	2018-12-31	PLN	92 000	WIBOR + marża
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	100 000	2018-08-31	PLN	-	WIBOR + marża
Raiffeisen S.A.	50 000	2018-09-28	PLN	-	WIBOR + marża
Bank Gospodarstwa Krajowego	40 000	2018-09-04	PLN	-	WIBOR + marża
ICBC S.A.	80 000	2019-05-12	PLN	-	WIBOR + marża
mBank S.A.	30 000	2017-05-30	PLN	-	WIBOR + marża
DAMS GmbH (Velbert Niemcy)	9 190 2 077	2017-12-31	PLN/EUR w tym EUR	9 190 2 077	EURIBOR + marża
Naliczone na dzień bilansowy odsetki od pożyczek				364	
FAMUR FAMAK S.A.				25 434	
Bank BGŻ BNP Paribas S.A.	20 000	2018-05-24	PLN	8 878	WIBOR + marża
Credit Agricole Bank Polska S.A.	20 000	2019-10-30		16 556	WIBOR + marża

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w tys. zł lub euro

Poniższa tabela zawiera zestawienie krótkoterminowych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2016 r. **FAMUR S.A.:**

Nazwa jednostki/Bank	Kwota kredytu/pożyczki wg umowy (tys. zł/euro)	Termin spłaty	Waluta	Kwota pozostała do spłaty (tys. zł/euro)	Oprocentowanie
FAMUR S.A.				159 554	
PKO BP S.A.	58 000	2018-12-31	PLN	58 000	WIBOR + marża
PKO BP S.A.	92 000	2018-12-31	PLN	92 000	WIBOR + marża
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	100 000	2018-08-31	PLN	-	WIBOR + marża
Raiffeisen S.A.	50 000	2018-09-28	PLN	-	WIBOR + marża
Bank Gospodarstwa Krajowego	40 000	2018-09-04	PLN	-	WIBOR + marża
ICBC S.A.	80 000	2019-05-12	PLN	-	WIBOR + marża
mBank S.A.	30 000	2017-05-30	PLN	-	WIBOR + marża
DAMS GmbH (Velbert Niemcy)	9 190 2 077	2017-12-31	PLN/EUR w tym EUR	9 190 2 077	EURIBOR + marża
Famur Finance Sp. z o.o.		2017-12-31	PLN	138 700	
Naliczone na dzień bilansowy odsetki od pożyczek				364	

Źródło: FAMUR S.A.; dane w tys. zł lub euro;

Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek

Na dzień 31 grudnia 2016 r. nie wystąpiły długoterminowe zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek zarówno u Emitenta, jak i w Grupie kapitałowej FAMUR.

	31.12.2016	31.12.2015
Dane skonsolidowane		
1. Należności warunkowe	125 000	-
2. Zobowiązania warunkowe	252 876	142 827
- udzielone gwarancje, w tym:	69 312	78 418
- przetargowe	3 444	6 454
- dobrego wykonania kontraktu	64 830	63 653
- pozostałe	1 038	8 311
- poręczenie i weksle na rzecz instytucji finansowych	125 000	0
- wykup wierzytelności	58 564	64 409

Źródło: GRUPA FAMUR; dane w tys. zł

Należności i zobowiązania warunkowe – FAMUR S.A.

	31.12.2016	31.12.2015
Dane jednostkowe		
1. Należności warunkowe	125 000	-
2. Zobowiązania warunkowe	264 669	146 865
- udzielone gwarancje, w tym:	49 807	60 965
- przetargowe	2 234	4 052
- dobrego wykonania kontraktu	47 035	55 006
- pozostałe	538	1 906
- poręczenie i weksle na rzecz instytucji finansowych	156 298	21 491
- wykup wierzytelności	58 564	64 409

Źródło: FAMUR SA; dane w tys. zł; * 2015 r. - dane przekształcone

7.4. Postępowania sądowe

W nawiązaniu do informacji przekazywanych w ostatnich raportach okresowych Grupy FAMUR oraz raportach bieżących nr 44/2009, 1/2010, 21/2012 czy 12/2014, postępowanie sądowe z powództwa Emitenta (tj. jako następcy prawnego spółki Fabryka Zmechanizowanych Obudów Ścianowych FAZOS S.A. połączonej z Zakładem Maszyn Górniczych GLINIK sp. z o.o., która następnie została połączona z Emitentem) przeciwko KOPEX S.A. oraz Fabryce Urządzeń Górniczych Tagor S.A., dotyczące odszkodowania z tytułu szkody poniesionej przez FAZOS S.A. w związku z brakiem realizacji kontraktu na rzecz odbiorcy chińskiego, decyzją Sądu Okręgowego w Katowicach zostało zawieszono. W postępowaniu tym zgłoszono żądanie zapłaty odszkodowania z tytułu strat poniesionych w związku z koniecznością ubezpieczenia kursów walutowych. Wysokość dochodzonego odszkodowania to 51 900 400,00 zł.

Zawieszenie ustalono do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie przeciwko KOPEX S.A. oraz Tagor S.A. o zapłatę 22 206 707,76 zł tytułem utraconych zysków w związku z brakiem realizacji kontraktu na rzecz odbiorcy chińskiego. Kontrakt miał być realizowany na mocy umowy o współpracy z dnia 11 stycznia 2008 r., przewidującej dostawę urządzeń o wartości ok. 50% kwoty kontraktu podpisanego przez KOPEX S.A. z odbiorcą chińskim. W postępowaniu tym został wyczerpany tok instancyjny, tj. Sąd Najwyższy wydał postanowienie o odmowie przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej Emitenta. Postępowanie to zostało zakończone. W związku z tym, postępowanie wskazane w akapicie pierwszym (tj. o zapłatę odszkodowania w kwocie 51 900 400,00 zł), zostało podjęte postanowieniem z dnia 25 marca 2015 r. w dniu 14 maja 2015 r. odbyła się rozprawa, na której Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego instytutu.

W dniu 28 grudnia 2015 r. Sąd zlecił biegłemu sporządzenie pisemnej opinii na okoliczność ustalenia m.in. wysokości szkody poniesionej przez dawną spółkę FAZOS S.A. w związku z terminowymi transakcjami walutowymi, na okoliczność, iż transakcje zostały zawarte w celu zabezpieczenia marży kontraktu podpisanego przez KOPEX z partnerem chińskim w dniu 14 czerwca 2008 r. a także zbadanie podobnych aspektów dotyczących zawartych transakcji. Zobowiązano biegłego do złożenia opinii w terminie 2 miesięcy od doręczenia akt. Przed wydaniem wyroku, Emitent ograniczył żądanie pozwu do kwoty 33.705.361,31 zł.

W dniu 29.06.2016 r. Sąd Okręgowy w Katowicach wydał wyrok, w którym:

- 1) oddalił powództwo co do kwoty 33.705.361,31 zł (o te kwotę Emitent ograniczył powództwo),
 - 2) umorzył postępowanie co do kwoty 18.170.238,69 zł,
 - 3) zasądził od powoda na rzecz KOPEX SA 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
 - 4) zasądził od powoda na rzecz TAGOR S.A. kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
 - 5) zasądził od powoda na rzecz KOPEX SA kwotę 7.377,60 zł tytułem zwrotu wydatków
 - 6) obciążył stronę powodową obowiązkiem wpłaty na rzecz Skarbu Państwa kwoty 21.961,78 zł tytułem zwrotu wydatków, które nie zostały pokryte w toku postępowania.
- Wyrok nie jest prawomocny, Emitent złożył apelację.

7.5. Badania i rozwój

W Grupie Kapitałowej Emitenta działalność badawczo-rozwojowa prowadzona jest przez spółkę FAMUR Institute sp. z o.o., a także w ramach samodzielnej działalności prowadzonej przez oddziały produkcyjne. Dzięki bogatej wiedzy konstruktorów, w Grupie FAMUR realizowanych jest z sukcesem szereg projektów, których celem jest wdrożenie nowych produktów jak i udoskonalenie będących już w ofercie urządzeń. Szczególnymi osiągnięciami centrum badawczo-rozwojowego są m.in. przekładnie z przeznaczeniem dla przemysłu maszynowego, energetyki i górnictwa oraz kombajn chodnikowy FR 160 z funkcją radiowego zdalnego sterowania.

W 2015 roku zespół R&D Grupy FAMUR opracował i przebadał typoszereg ciężkich przekładni przemysłowych o mocach 320 kW, 630 kW i 1MW. Ta nowa linia przekładni oznaczona symbolem FG przeznaczona jest do napędzania przenośników taśmowych w kopalniach węgla brunatnego, ze szczególnym uwzględnieniem wymagań Grupy PGE. Już w 2015 r. przekładnie te były dostarczane do KWB Turów i KWB Bełchatów.

Ze względu na rosnące wymagania dotyczące emitowanego hałasu, został przeprowadzony szereg badań stanowiskowych przekładni – z wykorzystaniem własnego zaplecza testowo-badawczego – ukierunkowanych na optymalizację emisji hałasu w funkcji rozwiązań systemu chłodzenia. Ponadto opracowano nowe przekładnie o mocy 500 kW do napędu przenośników taśmowych, które zostały wykorzystane w systemie nawęglania przygotowanym dla elektrowni Koźminek.

Przeprowadzono także badania ruchowe i stanowiskowe nowych przekładni FRG250 i FRG160 napędzających organy kombajnów chodnikowych ukierunkowanych na zwiększenie obciążenia pracy. Na podstawie wyników badań wprowadzono szereg zmian, które pomogą zwiększyć trwałość i przeciążalność systemów napędu organów dla kombajnów chodnikowych.

Nasze centrum badawczo-rozwojowe w porozumieniu z działami operacyjnymi prowadzi prace nad ciągłą optymalizacją i dostosowaniem rozwiązań technicznych w produkowanych przez Grupę FAMUR urządzeniach do potrzeb konkretnych rynków i klientów. Dzięki temu uwzględniane są lokalne warunki pracy oraz przygotowanie techniczno-technologiczne firm prowadzących eksploatację złóż.

7.6. Ochrona środowiska

FAMUR S.A. w swoich działaniach biznesowych uwzględnia obecne i przyszłe konsekwencje oddziaływań środowiskowych wynikające ze stosowanych procesów technologicznych we wszystkich Oddziałach produkcyjnych. W ramach wdrożonego i certyfikowanego Systemu Zarządzania Środowiskowego ISO 14001, firma dąży do minimalizowania znaczących wpływów na środowisko. W tym zakresie stawiane i realizowane są cele środowiskowe, których ramy wyznacza przyjęta przez Zarząd FAMUR S.A. Polityka Środowiskowa. Cele te są ukierunkowane na doskonalenie gospodarki odpadami, stosowanie technologii przyjaznych środowisku, podnoszenie świadomości ekologicznej pracowników, wprowadzenie racjonalnego gospodarowania mediami energetycznymi. Ponadto dzięki skutecznemu monitoringowi wszystkich naszych aspektów środowiskowych kontrolujemy wpływ na środowisko i w razie potrzeby niezwłocznie podejmujemy działania zmierzające do zmniejszenia ryzyka wystąpienia negatywnych wpływów na środowisko naturalne.

Spółka prowadzi działalność statutową zgodnie z obowiązującymi wymaganiami w zakresie ochrony środowiska i w oparciu o aktualne pozwolenia sektorowe (m.in. pozwolenia na wytwarzanie odpadów, pozwolenia na emisję gazów lub pyłów do powietrza, pozwolenia wodnoprawne), realizując terminowo obowiązki sprawozdawcze wynikające z prawa ochrony środowiska.

7.7. Papiery wartościowe

Akcje

Uchwałą nr 27 ZWZ FAMUR S.A. z dnia 18 czerwca 2015 r. postanowiono o przedłużeniu okresu upoważnienia Zarządu do nabywania akcji własnych (udzielonego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie uchwałą nr 24 w dniu 26 czerwca 2013 r.) do dnia 26 czerwca 2018 r., nie dłużej jednak niż do chwili wyczerpania środków przeznaczonych na ich nabycie. Zwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. postanowiło, że pozostałe warunki uchwały nr 24 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 26 czerwca 2013 r. pozostają bez zmian.

Obligacje

Uruchomienie Programu Emisji Obligacji

Zarząd FAMUR S.A., na mocy stosownej uchwały Zarządu Spółki z dnia 18 grudnia 2015 r. oraz zgody Rady Nadzorczej FAMUR S.A. udzielonej na podstawie § 15 ust. 2 pkt 13 Statutu FAMUR S.A., podjął decyzję o ustaleniu i uruchomieniu Programu Emisji Obligacji, w ramach którego Emitent może przeprowadzać emisje Obligacji na łączną kwotę (wartość nominalna) do 500.000.000,00 PLN (słownie: pięciuset milionów złotych).

Uzgodniono, iż wartość nominalna jednej Obligacji emitowanej w ramach Programu wyniesie 1.000,00 PLN. Czas trwania Programu Emisji Obligacji, tj. czas, w którym Zarząd Emitenta może podjąć uchwałę o emisji poszczególnych serii Obligacji w ramach Programu Emisji Obligacji, będzie nie dłuższy niż do dnia 31.12.2017 roku, z zastrzeżeniem ograniczeń dotyczących łącznej wartości nominalnej Obligacji emitowanych w ramach Programu.

Proponowanie nabycia Obligacji będzie dokonywane zgodnie z art. 33 pkt 2 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. z 2015 r., poz. 238, ze zm.), tj. w trybie emisji niepublicznej (emisja prywatna) kierowanej wyłącznie do indywidualnie oznaczonych adresatów, w liczbie nie większej niż 149. Poszczególne emisje Obligacji w ramach kolejnych serii mogą mieć zróżnicowane ostateczne warunki emisji Obligacji, w tym zasady ustalania oprocentowania i jego wysokości. W ramach Programu Emisji Obligacji Spółka będzie mogła emitować jedną lub więcej serii Obligacji. Obligacje nie będą miały formy dokumentu, a prowadzenie ewidencji i dokonywanie w imieniu Emitenta rozliczeń zostanie powierzone podmiotowi do tego upoważnionemu, w szczególności ustalono, iż Obligacje mogą być zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. Emitent został upoważniony do zawarcia z Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. umowy lub umów o rejestrację Obligacji.

Obligacje będą obligacjami na okaziciela i będą emitowane jako zabezpieczone lub niezabezpieczone. Szczegółowe warunki dotyczące zabezpieczeń będą określane w warunkach emisji Obligacji przez Zarząd Emitenta dla każdej serii emitowanych Obligacji w ramach Programu Emisji Obligacji.

Warunki emisji każdej serii Obligacji mogą stanowić o ubieganiu się o wprowadzenie Obligacji do obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu, prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. lub BondSpot S.A. Warunki emisji Obligacji mogą przewidywać wprowadzenie Obligacji do obrotu na jednym z wyżej wymienionych alternatywnych systemów obrotu lub na obu tych systemach łącznie.

Uchwała o emisji i przydział Obligacji serii A

22 grudnia 2015 r. Emitent poinformował swoich akcjonariuszy, iż na mocy stosownych uchwał Zarządu i Rady Nadzorczej, postanowił o emisji obligacji serii A, ustaleniu ich parametrów oraz dokonaniu przydziału obligacji serii A.

Zgodnie z intencją Zarządu Seria A Obligacji jest pierwszą transzą uruchomionego Programu Emisji Obligacji, którego czas trwania przewiduje się do 31.12.2017 r. Zarząd FAMUR S.A. będzie decydował o emisji kolejnych transz w zależności od potrzeb finansowych Emitenta, związanych ze zwiększaniem aktywności rynkowej oraz rozwojem organizacji.

W podjętych uchwałach ustalono, iż FAMUR S.A. wyemituje obligacje na okaziciela serii A, zdematerializowane, zabezpieczone, o łącznej wartości nominalnej nie wyższej niż 108.000.000 zł. Spółka wyemituje nie więcej niż 108.000 Obligacji serii A, a wartość nominalna jednej Obligacji serii A będzie wynosić 1.000,00 zł. Cena emisyjna jednej Obligacji serii A będzie wynosić 1.000,00 zł.

Obligacje serii A będą oprocentowane według zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR 6M powiększoną o marżę, dla każdego okresu odsetkowego. Odsetki od Obligacji serii A będą wypłacane co 6 miesięcy. Warunki emisji Obligacji serii A nie przewidują świadczeń niepieniężnych. Warunki wypłaty oprocentowania Obligacji serii A zostały szczegółowo opisane w Warunkach Emisji Obligacji Serii A.

Cel emisji Obligacji serii A nie został określony.

Uzgodniono, że roszczenia Obligatariuszy z tytułu Obligacji serii A zostaną zabezpieczone dwoma wekslami własnymi in blanco oraz oświadczeniem o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 5 kpc, ustanowionymi na podstawie umowy zawartej pomiędzy Emitentem a Administratorem Zabezpieczeń.

Każda deklaracja wekslowa przewiduje między innymi, że: (i) maksymalna kwota, na jaką może być wypełniony jeden weksel nie może przekroczyć 62,5% wartości nominalnej wyemitowanych Obligacji oraz (ii) najpóźniejszą datą, w jakiej może nastąpić uzupełnienie weksli własnych będzie data 31 grudnia 2024 roku.

Oświadczenie o poddaniu się egzekucji będzie złożone przez Emitenta na rzecz Administratora Zabezpieczeń, do maksymalnej kwoty określonej jako 125% wartości nominalnej wyemitowanych Obligacji (przy czym w oświadczeniu o poddaniu się egzekucji zostanie wskazana konkretna kwota), w terminie 7 dni od Dnia Emisji.

Obligacje serii A zostały zaoferowane inwestorom zgodnie z art. 33 pkt 2 Ustawy z dnia 15 stycznia 2015 roku o obligacjach (Dz.U. z 2015 r., poz. 238, ze zm.), tj. w trybie emisji niepublicznej (emisja prywatna) kierowanej wyłącznie do indywidualnie oznaczonych adresatów, w liczbie nie większej niż 149.

Obligatariusze będą posiadać możliwość zażądania wcześniejszego wykupu Obligacji serii A. Zdarzenia uprawniające Obligatariuszy do zażądania wcześniejszego wykupu Obligacji serii A oraz procedura dokonywania wcześniejszego wykupu Obligacji serii A zostały określone w warunkach emisji Obligacji serii A.

Emitent począwszy od trzeciego (włącznie) okresu odsetkowego i co 6 miesięcy na koniec każdego kolejnego okresu odsetkowego będzie posiadał możliwość zażądania wcześniejszego wykupu wszystkich lub części Obligacji serii A na zasadach określonych w Warunkach Emisji Obligacji serii A. Emitent zawiadomi Obligatariuszy o wcześniejszym wykupie Obligacji z wyprzedzeniem co najmniej 10 dni roboczych przed dniem wcześniejszego wykupu. Wcześniejszy wykup Obligacji może nastąpić w dniach płatności odsetek.

Zdecydowano, że obligacje serii A będą mogły być wprowadzone do obrotu w alternatywnym systemie obrotu, prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. lub BondSpot S.A., lub do obu tych systemów łącznie. W przypadku podjęcia decyzji o wprowadzeniu Obligacji serii A do obrotu w alternatywnym systemie obrotu Zarząd Emitenta podejmie wszelkie niezbędne działania w celu wprowadzenia Obligacji serii A do jednego z wyżej wymienionych systemów obrotu lub do obu tych systemów łącznie.

Obligacje serii A będą emitowane zgodnie z prawem polskim i temu prawu będą podlegać.

Emitent w okresie trwania Obligacji nie wyklucza wzrostu poziomu zobowiązań w wyniku zarówno samej emisji jak i bieżącej działalności Emitenta, w tym realizacji zleceń w obszarze podpisanych kontraktów długoterminowych oraz planowanego rozwoju Grupy Kapitałowej Emitenta - w tym ewentualnych akwizycji. Emitent planuje kształtowanie się zobowiązań na bezpiecznym poziomie, który nie spowoduje naruszenia wskaźników ustalonych w Warunkach Emisji Obligacji.

Zarząd FAMUR S.A. działając w oparciu o zgodę Rady Nadzorczej na emisję obligacji w trybie oferty niepublicznej oraz na podstawie uchwały Zarządu Spółki z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie ustalenia i uruchomienia Programu Emisji Obligacji do kwoty 500.000.000 zł, a także uchwały Zarządu Spółki, podjętej w dniu 21 grudnia 2015 roku w sprawie emisji obligacji i zatwierdzenia warunków emisji Obligacji serii A, dokonał przydziału 108.000 sztuk Obligacji serii A o wartości nominalnej 1.000,00 zł każda podmiotom, które subskrybowały Obligacje, tj. złożyły w sposób ważny i skuteczny formularz Przyjęcia Propozycji Nabycia Obligacji Serii A. Łączna wartość emisyjna Obligacji wynosi 108.000.000,00 zł.

Rejestracja Obligacji serii A w KDPW

Obligacje serii A zostały zdematerializowane i zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w dniu 12 stycznia 2016 r. Obligacje zarejestrowane w depozycie zostały oznaczone kodem ISIN PLFAMUR00038. Datą emisji Obligacji serii A jest zatem 12 stycznia 2016 r. Datą wykupu Obligacji serii A będzie dzień 13 stycznia 2020 r.

Zarządy GPW i BondSpot w dniu 18 marca 2016 r. podjęły uchwały w sprawie wprowadzenia obligacji serii A FAMUR S.A. do obrotu na ASO GPW i ASO BondSpot. Na 31 marca 2016 r. wyznaczono pierwszy dzień notowania obligacji serii A FAMUR S.A.

7.8. Informacja o dywidendzie

W 2015 r. Jednostka Dominująca w Grupie Kapitałowej FAMUR S.A. wygenerowała stratę netto w wysokości -5,88 mln zł. 24 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. podjęło uchwałę o pokryciu straty netto Spółki za rok obrotowy z kapitału zapasowego Spółki.

7.9. Realizacja prognozy

Zarząd FAMUR S.A. nie publikował prognoz finansowych Emitenta ani Grupy FAMUR na 2016 r.

8. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

Najwyższym priorytetem Grupy FAMUR jest stabilność finansowa i dywersyfikacja źródeł finansowania. W opinii Zarządu Spółki FAMUR S.A. tryb zarządzania zasobami finansowymi Grupy Kapitałowej jest na dobrym poziomie. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania publiczno-prawne oraz względem pracowników są przez Grupę regulowane terminowo, podobnie zaciągnięte kredyty, tj. kolejne raty kapitałowe jak również odsetki płacone w okresach miesięcznych regulowane są na bieżąco. Źródła finansowania działalności są w dużym stopniu zdywersyfikowane i zabezpieczone – w tym dzięki uruchomieniu w grudniu 2015 r. Programowi Emisji Obligacji.

Pomimo nadal trudnej sytuacji w branży górniczej Grupa FAMUR jest w stanie pozyskiwać finansowanie oraz realizować kontrakty w Polsce i za granicą. Sytuacja finansowa Grupy FAMUR na koniec 2016 roku charakteryzowała się bezpieczną płynnością i brakiem długu finansowego netto. Grupa FAMUR posiada długoterwałe relacje z instytucjami finansowymi, dzięki czemu w listopadzie 2016 roku przedłużyła linie kredytowe PKO BP S.A. Ponadto rozwinęła dotychczasową współpracę z Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce o nowe finansowanie, stanowiąca bufor dla ekspansji Grupy FAMUR.

Według aktualnej wiedzy Zarządu Grupy FAMUR, obecnie nie występują przesłanki, które mogłyby spowodować roszczenia regresowe instytucji finansowych w związku z zawarciem umów wykupu wierzytelności do FAMUR, gdyż polskie spółki węglowe realizują tego typu płatności terminowo. Według wiedzy Zarządu Grupy FAMUR, należności przysługujące Emitentowi i jego spółkom zależnym od podmiotów z branży górniczej, w szczególności od Polskiej Grupy Górniczej S.A. oraz Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. powinny zostać spłacone.

9. Umowy znaczące

W 2016 r. opublikowanych zostało kilka komunikatów o zawarciu znaczących umów bądź aneksów do nich. Część z raportów dotyczyła szeregu umów spółek Grupy FAMUR z danym kontrahentem, których suma łącznie przekraczała próg tzw. umowy znaczącej:

- W dniu 27 stycznia 2016 r. FAMUR S.A. poinformował o podpisaniu z Jastrzębską Spółką Węglową S.A, umowy, w ramach konsorcjum z KOPEX Machinery S.A. (Lider Konsorcjum) i FAMUR S.A. (Członek Konsorcjum), na całkowitą wartość umowy 60.290.071,55 zł netto, przy czym dokładny udział Emitenta w tej kwocie został sprecyzowany w umowie wykonawczej zawartej między Liderem Konsorcjum a Emitentem (raport bieżący nr 6/2016).
- W dniu 13 maja 2016 r. FAMUR S.A. poinformował o podpisaniu z Szachtouprawienie Tałdinskoje-Kyrgajskoje w Rosji aneksu do umowy znaczącej, o których informował w raporcie bieżącym nr 50/2015, zmieniającym kwotę umowy na 20.760.000,00 EUR (raport bieżący nr 23/2016).

- W dniu 23 maja 2016 r. FAMUR S.A. poinformował, o podpisaniu ze spółką „BALGARSKA ENERGETIKA” AD umowy na kwotę 25.848.663,00 EUR, z zastrzeżeniem warunków zawieszających (raport bieżący nr 26/2016). W dniu 20 września 2016 r. Emitent poinformował, że warunki zawieszające zostały spełnione (raport bieżący nr 45/2015).
- W dniu 24 czerwca 2016 r. FAMUR S.A. poinformował, iż łączna wartość netto zawartych przez spółki spółkę umów z Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce w dniach 12 maja 2016 r. i 24 czerwca 2016 r. przekroczyła 130 mln zł. (raport bieżący nr 36/2015).
- W dniu 30 sierpnia 2016 r. FAMUR S.A. poinformował, o podpisaniu z Nowe Brzeszcze Grupa Tauron sp. z o.o. Zakład Górniczy Brzeszczenie umowy, o której informował w raporcie 42/2016 (raport bieżący nr 43/2016).
- W dniu 16 września 2016 r. FAMUR S.A. poinformował o podpisaniu z Nowe Brzeszcze Grupa TAURON sp. z o.o. umowy na kwotę 72 422 800,00 zł, w ramach konsorcjum FAMUR S.A. (lider konsorcjum) oraz Kopex Machinery S.A. (partner konsorcjum), o której umowie informował w raporcie 44/2016.
- W dniu 18 listopada 2016 r. FAMUR S.A. poinformował o wyborze w przetargu przez TAURON Wydobycie S.A. oferty konsorcjum firm KOPEX - Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. i FAMUR PEMUG Sp. z o.o. na kwotę 227.867.534,59 zł netto z czego na FAMUR PEMUG sp. z o.o. przypadło 55.000.000,00 zł netto (raport bieżący nr 48/2016).
- W dniu 21 listopada 2016 r. FAMUR S.A. poinformował o zawarciu z PKO BP S.A. aneksów do umów kredytowych na kwotę 58 000 000,00 zł oraz na kwotę 92 000 000,00 zł, o których informował w raportach bieżących nr 50/2013 oraz 17/2014. W wyniku podpisania aneksów okres obowiązywania kredytów uległ wydłużeniu do 31.12.2018 r (raport bieżący 49/2016).
- W dniu 2 grudnia 2016 r. FAMUR S.A. poinformował o udzieleniu poręczenia w wysokości do 125 mln zł za zobowiązania KOPEX S.A. oraz wybranych spółek Grupy Kapitałowej KOPEX, z tytułu części kredytów objętych Umową Restrukturyzacyjną podpisaną przez Kopex S.A. z bankami oraz spółkami z Grupy Kapitałowej TDJ S.A. Poręczenie zostało udzielone na czas określony do czasu spłaty części kredytów Grupy Kopex. Jednocześnie FAMUR S.A. uzyskał z TDJ S.A. poręczenie do pełnej wysokości ewentualnych roszczeń jakie FAMUR S.A. posiadałby wobec podmiotów z Grupy Kopex w przypadku skorzystania z poręczenia przez wierzycieli finansowych Grupy Kopex (raport bieżący 50/2016).

10. Informacje o podmiocie uprawnionym do badania sprawozdania finansowego

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych jest Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp.k., z siedzibą w Warszawie przy ul. Rondo ONZ 1, zarejestrowany w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000481039, wpisany na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 130 (prowadzoną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów).

Rok 2016

Data umowy	Przedmiot umowy	Wynagrodzenie (netto, zł)
18.07.2016 r.	- przegląd: jednostkowego śródrocznego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za. oraz - badanie: jednostkowego sprawozdania finansowego FAMUR S.A. oraz skonsolidowanego sprawozdania Grupy Kapitałowej za 2014 r.	44 000
		100 000
Razem		144 000

Źródło: FAMUR

W roku 2015 podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych był Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp.k., z siedzibą w Warszawie przy ul. Rondo ONZ 1, zarejestrowany w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000481039, wpisany na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 130 (prowadzoną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów).

Rok 2015

Data umowy	Przedmiot umowy	Wynagrodzenie (netto, zł)
10.07.2015 r.	- przegląd skróconego śródrocznego jednostkowego sprawozdania FAMUR S.A. i przegląd skonsolidowanego sprawozdania Grupy FAMUR. oraz - badanie: jednostkowego sprawozdania finansowego FAMUR S.A. oraz skonsolidowanego sprawozdania Grupy Kapitałowej FAMUR	45 000
Razem		101 000
		146 000

Źródło: FAMUR

11. Istotne czynniki ryzyka i zagrożeń wpływających na działalność spółki

Niżej wymienione ryzyka są typowe zarówno dla Grupy Kapitałowej FAMUR jak i FAMUR S.A.

Ryzyko ograniczonej dywersyfikacji źródeł przychodów

Działalność Grupy Kapitałowej FAMUR uzależniona jest w istotnym stopniu od sytuacji polskiego sektora górnictwa węgla kamiennego. Znacząca część przychodów Grupy pochodzi z rynku krajowego. Obserwowane do 2016 r. ograniczanie zamówień ze strony polskiego górnictwa węgla kamiennego może powodować trudności w szybkim znalezieniu nowego kręgu odbiorców na maszyny górnicze. Dlatego też Grupa FAMUR podejmuje aktywne działania marketingowo-sprzedażowe skierowane na perspektywiczne rynki eksportowe, takie jak Indonezja, Indie, Turcja, Rosja, kraje Bliskiego Wschodu, pozostałe kraje WNP czy kraje Ameryki Południowej, w celu pozyskania nowych kontrahentów oraz budowy trwałej relacji z dotychczasowymi klientami. Ponadto, dzięki akwizycji spółki FAMUR FAMAK S.A., Grupa FAMUR zdywersyfikowała obszary swojej aktywności rynkowej i produktowej, rozszerzając portfolio swojej działalności o systemy przeładunku, suwnic i dźwignic. Dzięki temu Grupa FAMUR zamierza stać się aktywnym i atrakcyjnym partnerem dla podmiotów funkcjonujących w branży energetycznej.

Ryzyko pogorszenia sytuacji ekonomicznej spółek z branży górniczej i niewypłacalności kopalń

Trudna sytuacja ekonomiczna polskiej branży górnictwa węglowego, skutkująca spadkiem nakładów inwestycyjnych kopalń na zakup maszyn i urządzeń, przekłada się na osiągnięte przez Grupę FAMUR wyniki. Pomimo tego, iż zwiększenie efektywności wydobywania węgla niezaprzeczalnie wiąże się z inwestycjami w wyższej jakości sprzęt, tendencja niskich wydatków na nowe maszyny i urządzenia przez spółki węglowe może utrzymać się w 2017 roku. W przypadku, gdy prowadzone w polskich kopalniach procesy restrukturyzacyjne nie osiągną zamierzonych efektów, można spodziewać się kontynuacji negatywnego wpływu standingu spółek węglowych na branżę zaplecza górniczego. Zarząd FAMUR S.A., bazując na przekazywanych opinii publicznej informacjach o planach naprawczych i integracyjnych dedykowanych dla polskiego sektora górnictwa, zakłada, że w górnictwie będą kontynuowane skuteczne programy restrukturyzacyjne, których realizacja ustabilizuje i poprawi sytuację finansową branży. W celu zapewnienia trwałej rentowności polskich kopalń potrzebne są również liczne inwestycje w modernizację ich parków maszynowych – jednoczesne przeprowadzenie procesów restrukturyzacyjnych w zakresie organizacyjnym, równoległe przeprowadzenie mechanizacji i zwiększenie efektywności wydobywania są gwarantami poprawy efektywności polskich spółek węglowych. Niemniej jednak, w obliczu nadal dość trudnej sytuacji polskiego górnictwa, Grupa FAMUR intensyfikuje działania proeksportowe oraz dywersyfikuje działalność operacyjną o usługi i produkcję sprzętu dla sektora energetycznego i górnictwa odkrywkowego. W przypadku kontraktów zagranicznych FAMUR stara się wdrażać szereg narzędzi zabezpieczających spływ należności m.in. poprzez ubezpieczanie kontraktów w ramach współpracy z Korporacją Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (KUKE).

Rola kadry inżyniersko-technicznej

FAMUR S.A. ma pełną świadomość tego, że jego możliwości w zakresie realizacji kontraktów wynikają w dużej mierze ze zdolności do sprawnego, samodzielnego opracowywania pełnej dokumentacji technicznej dla produkowanych maszyn i urządzeń. Proces przygotowania produkcji każdej maszyny związany jest z szeregiem prac o charakterze projektowo-konstrukcyjnym i techniczno-produkcyjnym. Warunkiem wytworzenia produktu spełniającego określone wymagania techniczne jest dysponowanie wysoko wykwalifikowaną kadrą inżynierską. Kadra techniczno-inżynierska stanowi kluczową grupę pracowników w Grupie oraz spółce FAMUR. Działalność Grupy FAMUR jest też związana z zapotrzebowaniem na wysoko wykwalifikowaną kadrę robotników, posiadających duże doświadczenie i wysokie umiejętności w produkcji zaawansowanych technologicznie maszyn. Także wdrażanie nowych konstrukcji wymaga kadry inżynierskiej posiadającej doświadczenie konstrukcyjne. Istnieje ryzyko, że w przyszłości utrudnione będzie zatrudnienie wystarczającej ilości osób z odpowiednim doświadczeniem, wykształceniem i kwalifikacjami zawodowymi, co może negatywnie oddziaływać na możliwość zwiększania produkcji i wdrażania nowych maszyn, konstrukcji i rozwiązań technicznych.

Ryzyko niestabilnej sytuacji makroekonomicznej

Ogólna sytuacja makroekonomiczna, w tym polityka gospodarcza Rządu oraz polityka pieniężna Banku Centralnego, mają wpływ na skalę obrotów realizowanych przez spółki Grupy Kapitałowej FAMUR. Niestabilność na światowych rynkach finansowych, wahania cen surowców, niestabilna sytuacja geopolityczna i gospodarcza w wielu regionach świata, zmienność kursów walutowych – mogą odbijać się negatywnie na poziomie osiąganych przychodów i rentowności. Dlatego też FAMUR oraz jego podmioty zależne będą brały pod uwagę powyższe czynniki ryzyka przy podpisywaniu ewentualnych umów, a potencjalne kontrakty z podmiotami zagranicznymi o mocno niestabilnej sytuacji finansowej nie będą rozważane. Emitent będzie zabiegać o ubezpieczenia znaczących kontraktów eksportowych w Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE) czy też korzystać ze wsparcia podobnych instytucji.

Ryzyko zmian na globalnym rynku energii

Jako jeden z podstawowych surowców energetycznych na świecie, węgiel podlega globalnym trendom w zakresie jego cen, jak i poziomu produkcji oraz wykorzystania. Główne ryzyka związane są głównie z:

- poziomem cen energii, wpływających na ceny zbytu węgla,
- zmianami w miksie energetycznym – w perspektywie długoterminowej na korzyść innych surowców.

Powyższe zjawiska mogą mieć wpływ na nakłady inwestycyjne branży górniczej zarówno lokalnie, jak i w ujęciu globalnym. Grupa FAMUR na bieżąco monitoruje aktualne i prognozowane trendy na rynku energii. Ponadto, grupa intensyfikuje dywersyfikację oferty produktowej, między innymi w kierunku usług i produktów skierowanych do producentów energii i sektora przeladunkowego. Zarząd FAMUR S.A., bazując na dostępnych opracowaniach oraz przekazywanych opinii publicznej informacjach zakłada również, że w najbliższych latach globalny udział węgla w miksie energetycznym pozostanie względnie stabilny.

Ryzyko finansowe

Zarządzanie ryzykiem finansowym ma na celu ograniczenie lub eliminację niekorzystnych wpływów na sytuację finansową Grupy FAMUR ryzyk związanych z jej funkcjonowaniem, a w szczególności:

- ryzyka kredytowego – kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych;
- ryzyka płynności – ryzyko, że spółka napotka trudności w wywiązaniu się ze zobowiązań;
- ryzyka rynkowego – stopy procentowej, ryzyko cenowe oraz ryzyko walutowe.

Główne ryzyko Grupy związane jest przede wszystkim z należnościami handlowymi (ryzyko walutowe, ryzyko kredytowe) oraz zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych kredytów (ryzyko stopy procentowej). Grupa dąży do minimalizacji wpływu różnych rodzajów ryzyka poprzez wykorzystanie mechanizmów zabezpieczenia naturalnego.

i. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe w Grupie związane jest z prowadzeniem podstawowej działalności. Wynika ono z zawartych umów i związane jest z ewentualnym wystąpieniem takich zdarzeń jak niewypłacalność kontrahenta, częściowa spłata należności lub znaczące opóźnienia w zapłacie należności. Grupa na rynku krajowym przeprowadza transakcje głównie w ramach sektora górniczego i w stosunku do tych należności występuje największa koncentracja ryzyka. Ponadto, wiarygodność kontrahentów poddawana jest weryfikacji i stosowane są zabezpieczenia finansowe (akredytywa, gwarancje bankowe), co minimalizuje ryzyko niewypłacalności. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym, w tym analiza wrażliwości, zaprezentowane zostały w nocie 40 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy FAMUR za rok 2016.

ii. Ryzyko płynności

Grupa FAMUR narażona jest na to ryzyko w przypadku, gdy przepływy pieniężne z tytułu spłaty należności nie są realizowane terminowo. I tak w obecnej sytuacji branży krajowego górnictwa, obserwujemy u naszych kontrahentów wydłużające się terminy płatności z części umów. Grupa zabezpiecza się przed trudnościami w wywiązywaniu się ze zobowiązań odpowiednio kształtując cykle rotacji należności i zobowiązań oraz system przedpłat. Jednocześnie wartość dostępnych linii kredytowych zapobiega negatywnym zdarzeniom związanym z opóźnieniami w terminowym regulowaniu należności przez odbiorców naszych produktów i usług.

iii. Ryzyko rynkowe

- Ryzyko stopy procentowej – Grupa narażona jest na to ryzyko z tytułu finansowania działalności poprzez kredyty bankowe o zmiennej stopie procentowej opartej o WIBOR. Większość wartości kredytów to kredyty zaciągnięte
- w PLN, dlatego też Grupa na bieżąco monitoruje decyzje Rady Polityki Pieniężnej oraz negocjuje z bankami warunki na jakich udzielone są kredyty.
- Ryzyko cenowe – na ryzyko wzrostu cen Grupa narażona jest w przypadku materiałów niezbędnych dla działalności, głównie wyrobów hutniczych. Grupa dąży do minimalizowania ryzyka poprzez zagwarantowanie w umowach z odbiorcami (branża hutnicza, hydrauliczna, elementy śrubowe) możliwości negocjacji cen oraz w formie tzw. zamówień otwartych, które pozwalają zagwarantować cenę i ilość dostawy, odbiór zaś poszczególnych partii odbywa się sukcesywnie w miarę potrzeb. Grupa w zakresie w jakim jest to możliwe posiada zdywersyfikowane źródła zaopatrzenia w materiały do produkcji i świadczenia usług kooperacyjnych.
- Ryzyko kursowe – z uwagi na fakt, iż część produkcji Grupy jest eksportowana, narażona jest ona na ryzyko kursowe. Pomiędzy datą zawarcia kontraktów eksportowych na dostawę określonych maszyn/urządzeń a datą ich realizacji mija zwykle okres od 2 do 5 miesięcy, co jest związane z długością cyklu produkcyjnego (w przypadku większych kontraktów eksportowych okres ten jest nawet dłuższy). Ponieważ jednocześnie podstawowa część kosztów produkcji ponoszona jest w złotych, Grupa FAMUR ponosi ryzyko kursowe związane z działalnością eksportera. Grupa podejmuje działania mające na celu minimalizację tego ryzyka poprzez: zawieranie zabezpieczających walutowych transakcji terminowych (F/X forward) oraz stosowanie w niektórych przypadkach przedpłat na dostawy.

Wycenę instrumentów pochodnych na dzień bilansowy 31.12.2016 r. w Grupie FAMUR przedstawia poniższa tabela.

Instrumenty pochodne (grupy instrumentów)	Planowana data realizacji zabezpieczonego przepływu pieniężnego lub grupy prze- pływów	Wartość przyszłych przepływów pienięż- nych wg kursu terminowego	Wartość rynkowa transakcji zabez- pieczających na dzień 31.12.2016	Zabezpieczone ryzyko
FAMUR FAMAK S.A.				
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2017	9 444	9 129	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	II kwartał 2017	12 556	12 248	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	III kwartał 2017	2 868	2 779	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	IV kwartał 2017	3 180	3 117	Ryzyko walutowe

Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2018	13 218	12 834	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	II kwartał 2018	1 324	1 286	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	III kwartał 2018	6 947	6 799	Ryzyko walutowe
FAMUR S.A.				
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2017	54 168	52 734	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż RUB	I kwartał 2017	394	280	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	II kwartał 2017	2 839	2 835	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	III kwartał 2017	3 123	3 065	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	IV kwartał 2017	3 136	3 073	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2018	1 049	1 028	Ryzyko walutowe
IRS	I kwartał 2020	108 000	107 840	Ryzyko stopy procentowej
Razem		222 245	219 047	

Źródło: FAMUR; dane w tys. zł

12. Oświadczenia Zarządu FAMUR S.A.

Rzetelność sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Wedle naszej najlepszej wiedzy roczne sprawozdanie finansowe Grupy FAMUR za 2016 rok i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy oraz jej wynik finansowy. Sprawozdanie to zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy FAMUR, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Audytor

Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp.k., podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy FAMUR za 2016 rok, został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegły rewident dokonujący tego przeglądu spełnili warunki do wydania bezstronnego i niezależnego raportu z przeglądu, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.

13. Raport dotyczący stosowania przez FAMUR SA zasad ładu korporacyjnego w roku 2016

FAMUR S.A. jako spółka notowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie podlega w zakresie tematyki ładu korporacyjnego zasadom opublikowanym przez Radę Giełdy w dokumencie „Dobre Praktyki spółek notowanych na GPW”. Spółka przekazuje do publicznej wiadomości raporty bieżące i okresowe, które publikuje na stronie korporacyjnej. Tam też znajduje się kalendarium najważniejszych wydarzeń, wyniki finansowe Spółki, jak i informacje o bieżących wydarzeniach w Spółce.

Wskazanie zasad, które nie były przez Emitenta stosowane

W 2016 r. Spółka nie stosowała zasady odnoszącej się do funkcjonowania strony internetowej Emitenta w języku angielskim w ściśle określonym zakresie. FAMUR S.A. prowadzi stronę w języku angielskim w zakresie w jakim uznano za konieczny ze względów handlowych. Jednocześnie nie znaleziono uzasadnienia dla ponoszenia znacznych dodatkowych kosztów tłumaczeń przy rozszerzeniu zakresu informacyjnego. Zarząd stoi na stanowisku, iż w przypadku zainteresowanych podmiotów odpowiednia angielskojęzyczna informacja finansowa dotycząca grupy kapitałowej jest dostępna w stosownych serwisach informacyjnych. W ocenie FAMUR S.A. stosowanie zasady dotyczącej tłumaczeń nie wpłynęłoby istotnie na poprawę komunikacji z inwestorami ani też na realne wzmocnienie praw akcjonariuszy. W świetle powyższego, w ocenie Spółki nie wystąpią istotne negatywne skutki niezastosowania omawianej zasady. Spółka nie stosowała w 2016 r. zasady opisanej w podrozdziale IV p. 10 Dobrych Praktyk, dotyczącej możliwości udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, polegającej na transmisji obrad Walnego Zgromadzenia oraz dwustronnej komunikacji podczas obrad w czasie rzeczywistym. FAMUR S.A. zapewnia udział akcjonariuszom w obradach walnego zgromadzenia zgodnie z obligatoryjnymi wymogami przepisów Kodeksu spółek handlowych. W związku z powyższym, Spółka nie stosuje także zasady opisanej w podrozdziale II p. 9a, tj. nie zamieszcza na stronie internetowej zapisu przebiegu obrad walnego zgromadzenia w formie audio lub wideo.

Spółka w 2016 r. nie stosowała zasady przedstawionej w części II p. 1 pp. 11 Dobrych Praktyk, tj. nie zamieszczała powziętych przez Zarząd, na podstawie oświadczeń członków Rady Nadzorczej, informacji o powiązaniach członka Rady Nadzorczej z akcjonariuszem dysponującym akcjami reprezentującymi nie mniej niż 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Niemniej jednak, informacja o powiązaniu Przewodniczącego Rady Nadzorczej pana Tomasza Domogały z akcjonariuszem TDJ Equity I sp. z o.o. zamieszczana jest każdorazowo w raportach okresowych Emitenta.

Spółka nie realizowała w pełni w minionym roku zapisu części III p. 6 Dobrych Praktyk, tzn. kryterium niezależności spełnia tylko jeden członek Rady Nadzorczej FAMUR S.A.

Polityka różnorodności

W Spółce w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów elementy polityki różnorodności nie zostały sformalizowane w postaci dokumentu polityki różnorodności, tym niemniej Spółka będzie dążyć do opracowania i wdrożenia takiej polityki w przyszłości uznając ją jako istotny element do budowania przewagi konkurencyjnej. Mimo braku takiej polityki codzienne działania w obszarze realizacji polityki kadrowej, w szczególności w procesie rekrutacji i selekcji, oceny ścieżki rozwoju zawodowego, przydatności dla Spółki i realizacji jej strategii uwzględniają takie elementy różnorodności jak płeć, kierunek wykształcenia, wiek i doświadczenie zawodowe, znajomość branży.

Opis systemu kontroli wewnętrznej

Główne cechy systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem stosowanego w Spółce w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych obejmują:

1. Transakcje przeprowadza się na podstawie ogólnej lub szczegółowej ich akceptacji przez kierownictwo / w zależności od wagi dokumentu /,
2. Dokumenty są sprawdzane, akceptowane i opisywane przez osoby odpowiedzialne zarówno rachunkowo jak i merytorycznie,
3. Każda transakcja jest odpowiednio weryfikowana przez dział prawny, aby umożliwić prawidłowe zgodne z prawem bilansowym i podatkowym ujmowanie w księgach,
4. Stosowanie ustalonych przez kierownictwo procedur kontroli, do których należą:
 - sprawdzanie poprawności rachunkowej zapisów przez osoby odpowiedzialne,
 - kontrola programów i środowiska komputerowych systemów informacyjnych drogą ustanowienia opieki informatyków oraz firm informatycznych,
 - prowadzenie i przegląd kont pomocniczych i zestawień obrotów i sald,
 - zatwierdzanie i kontrola dokumentów,
 - porównywanie z planami wyników finansowych i ich analiza,
5. Wszystkie transakcje i pozostałe zdarzenia są bezzwłocznie ewidencjonowane w prawidłowych kwotach, na odpowiednich kontach i we właściwym okresie obrachunkowym tak, aby umożliwić sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnego z określonymi założeniami koncepcyjnymi sprawozdawczości finansowej,
6. Dostęp do aktywów i ewidencji jest możliwy jedynie za zgodą kierownictwa,
7. Zaewidencjonowane aktywa są fizycznie porównywane z rzeczywistym ich stanem w oparciu o postanowienia prawa bilansowego, a w razie wystąpienia różnic podejmowane są odpowiednie działania,
8. Opracowana jednolita polityka rachunkowości dla wszystkich spółek tworzących grupę kapitałową,
9. Bieżąca aktualizacja polityki rachunkowości w oparciu o aktualne postanowienia prawa bilansowego.

Znaczne pakiety akcji

Poniżej przedstawiono zestawienie akcjonariuszy posiadających znaczne pakiety akcji FAMUR S.A. na ostatni dzień roku obrotowego 2016. Jako poziom istotności uznaje się 5% udziału w kapitale. Pan Tomasz Domogała jest podmiotem powiązany z TDJ S.A. oraz TDJ Equity I sp. z o.o.

Wyemitowane akcje nie posiadają żadnych ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu, nie istnieją również żadne inne papiery wartościowe mogące dawać specjalne uprawnienia kontrolne. Zarządowi nie są również znane żadne ograniczenia dotyczące przenoszenia praw własności powyższych akcji ani żadne umowy, które mogą spowodować zmiany struktury akcjonariatu w przyszłości.

Akcjonariat Spółki na dzień 31 grudnia 2016 r.

Akcjonariusz	Liczba akcji	Liczba głosów na WZ	Udział głosów na WZ	Udział w strukturze kapitału zakładowego
TDJ Equity I sp. z o.o.	343 225 896	343 225 896	70,55%	70,55%
Nationale-Nederlanden OFE	48 000 000	48 000 000	9,87%	9,87%
AVIVA OFE	29 000 000	29 000 000	5,96%	5,96%
Tomasz Domogała	8 106 855	8 106 855	1,67%	1,67%
Akcje własne*	1 000	1 000	0%	0%
Pozostali akcjonariusze	58 136 249	58 136 249	11,95%	11,95%
Razem	486 470 000	486 470 000	100,00%	100,00%

Źródło: GRUPA FAMUR; * pośrednio przez spółkę zależną

Akcjonariat Spółki na dzień podpisania niniejszego sprawozdania*

Akcjonariusz	Liczba akcji	Liczba głosów na WZ	Udział głosów na WZ	Udział w strukturze kapitału zakładowego
TDJ Equity I sp. z o.o.	343 225 896	343 225 896	70,55%	70,55%
Nationale-Nederlanden OFE	48 000 000	48 000 000	9,87%	9,87%
AVIVA OFE	29 000 000	29 000 000	5,96%	5,96%
Tomasz Domogała	8 106 855	8 106 855	1,67%	1,67%
Akcje własne*	1 000	1 000	0%	0%
Pozostali akcjonariusze	58 136 249	58 136 249	11,95%	11,95%
Razem	486 470 000	486 470 000	100,00%	100,00%

Źródło: GRUPA FAMUR; *wg wiedzy Emitenta na podstawie ostatniego WZ oraz otrzymywanych zawiadomień

Skład Rady Nadzorczej oraz Zarządu

Zgodnie z zaleceniami Dobrych Praktyk, w spółkach w których Rada Nadzorcza posiada minimalną wymaganą przepisami prawa liczbę członków, zadania Komitetu Audytu mogą być wykonywane przez Radę Nadzorczą. W świetle obowiązujących rekomendacji dotyczących funkcjonowania Komitetu Audytu wydanych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, zadania Komitetu Audytu zostały powierzone Radzie Nadzorczej na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Emitenta.

Skład Rady Nadzorczej oraz Zarządu spółki FAMUR S.A. na ostatni dzień roku obrotowego 2016 oraz na dzień opublikowania niniejszego raportu przedstawiono w poniższych tabelach.

Organy Spółki na dzień 31 grudnia 2016 r.

Zarząd		Rada Nadzorcza	
Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu	Tomasz Domogała	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu	Czesław Kisiel	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu	Karolina Blacha-Cieślik	Członek Rady Nadzorczej
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu	Wojciech Gelner	Członek Rady Nadzorczej
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu	Bogusław Galewski	Członek Rady Nadzorczej

Źródło: GRUPA FAMUR

Organy Spółki na dzień podpisania niniejszego sprawozdania

Zarząd		Rada Nadzorcza	
Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu	Tomasz Domogała	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu	Czesław Kisiel	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu	Karolina Blacha-Cieślik	Członek Rady Nadzorczej
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu	Wojciech Gelner	Członek Rady Nadzorczej
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu	Bogusław Galewski	Członek Rady Nadzorczej

Źródło: GRUPA FAMUR

Opis zmian w składzie organów zarządzających i nadzorujących spółki FAMUR S.A. w 2016 r. został przedstawiony szczegółowo w pkt 2 niniejszego Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej FAMUR za rok 2016.

Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania członków zarządu i ich wymiany oraz zmiany statutu Spółki, uprawnień członków zarządu (w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji)

Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza. Zarząd Spółki składa się z jednego do siedmiu członków, w tym Prezesa Zarządu i w przypadku Zarządu wieloosobowego - Wiceprezesa lub Wiceprezesów Zarządu. Dokonując wyboru członków Zarządu, Rada Nadzorcza określa liczbę członków Zarządu oraz wskazuje funkcję, którą powołana osoba wykonywać będzie w Zarządzie Spółki. Członków Zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji. Kadencja Zarządu wynosi trzy lata. Członek Zarządu może w każdym czasie złożyć rezygnację z wykonywanej funkcji. Rezygnacja jest składana w formie pisemnej Przewodniczącemu Rady Nadzorczej, do wiadomości pozostałych członków Zarządu.

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę na zewnątrz. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu. Prezes Zarządu kieruje pracami Zarządu, w szczególności koordynuje, nadzoruje oraz organizuje pracę członków Zarządu, a także zwołuje i przewodniczy posiedzeniom Zarządu. W czasie nieobecności Prezesa Zarządu obowiązki te wykonuje Wiceprezes Zarządu lub wyznaczony przez Prezesa Zarządu członek Zarządu.

Zgodnie ze Statutem Spółki (wg stanu po Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu z 28 czerwca 2012 r.) Zarząd upoważniony jest do podwyższania kapitału zakładowego Spółki o kwotę nie wyższą niż 2.523.491 PLN, poprzez emisję nowych akcji, o łącznej wartości nominalnej nie większej niż 2.523.491 PLN, w drodze jednego lub kilku podwyższeń kapitału zakładowego w granicach określonych powyżej (kapitał docelowy). W ramach upoważnienia do podwyższania kapitału zakładowego w granicach kapitału docelowego, Zarząd jest uprawniony do emisji warrantów subskrypcyjnych, o których mowa w art. 453 § 2 Kodeksu spółek handlowych, z terminem wykonania prawa zapisu upływającym nie później niż okres, na który zostało udzielone upoważnienie. Zarząd jest upoważniony do dokonywania podwyższenia kapitału zakładowego w okresie 3 lat od zarejestrowania przez właściwy Sąd zmiany Statutu, upoważniającej Zarząd do podwyższania kapitału zakładowego w ramach kapitału docelowego w kwocie nie wyższej niż 2.523.491 PLN. Wykonując upoważnienie, o którym mowa w poprzednich zdaniach, Zarząd w ramach dokonywanych emisji decyduje samodzielnie – z zastrzeżeniem odmienności postanowień Kodeksu spółek handlowych – o wszystkich sprawach związanych z podwyższeniem kapitału zakładowego, w szczególności Zarząd jest uprawniony do:

- a) dokonania podwyższenia w granicach określonego wyżej kapitału docelowego w ramach jednej bądź wielu emisji i nadania tym emisjom oznaczenia kolejnych serii;
- b) ustalenia ceny emisyjnej, za zgodą Rady Nadzorczej Spółki;
- c) pozbawienia akcjonariuszy w całości lub części prawa poboru w stosunku do akcji emitowanych w granicach kapitału docelowego, za zgodą Rady Nadzorczej Spółki;
- d) podjęcia decyzji o wydaniu akcji w ramach danej emisji w zamian za wkład pieniężny, wkład niepieniężny lub za wkład pieniężny i wkład niepieniężny; wydanie akcji za wkład niepieniężny może nastąpić także w trybie określonym w art. 447¹ ksh, ale w każdym przypadku wymaga zgody Rady Nadzorczej Spółki;
- e) podjęcia czynności w celu rejestracji w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. oraz wprowadzenia i dopuszczenia do notowań i obrotu giełdowego na rynku regulowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. akcji wyemitowanych przez spółkę w ramach kapitału docelowego.

Walne Zgromadzenie upoważniło Zarząd Spółki do dokonania wszystkich czynności niezbędnych do rozpoczęcia notowania akcji wyemitowanych przez Spółkę w ramach kapitału docelowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., upoważnienie obejmuje w szczególności:

- a) podpisanie z Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. umowy w sprawie dematerializacji akcji wyemitowanych przez Spółkę w ramach kapitału docelowego oraz ich rejestracji we właściwym rejestrze,
- b) złożenie wniosków lub zawiadomień do właściwych organów i instytucji w zakresie wprowadzenia i dopuszczenia akcji wyemitowanych przez Spółkę w ramach kapitału docelowego do notowań i obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Zarząd nie jest uprawniony do podjęcia decyzji o wykupie akcji. Szczegółowy zakres praw i obowiązków Zarządu, a także tryb jego działania określa regulamin Zarządu. Regulamin Zarządu uchwała Zarząd, a zatwierdza Rada Nadzorcza.

Zmiana statutu Spółki wymaga uchwały walnego zgromadzenia i wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Zmianę statutu zarząd zgłasza do sądu rejestrowego. Zgłoszenie zmiany statutu nie może nastąpić po upływie trzech miesięcy od dnia powzięcia uchwały przez walne zgromadzenie. Walne zgromadzenie może upoważnić Radę Nadzorczą do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego statutu lub wprowadzenia innych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale zgromadzenia.

Opis sposobu działania walnego zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. działa na podstawie Regulaminu Walnego Zgromadzenia, Statutu Spółki oraz Kodeksu spółek handlowych. Do zasadniczych uprawnień Walnego Zgromadzenia, poza innymi sprawami określonymi w przepisach prawa i Statucie Spółki, należą:

- a) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- b) udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- c) powzięcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty,
- d) wybór i odwoływanie członków Rady Nadzorczej,
- e) zatwierdzanie regulaminu Rady Nadzorczej,
- f) ustalanie zasad wynagradzania Rady Nadzorczej.

Walne zgromadzenie spółki publicznej zwołuje się przez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Ogłoszenie powinno być dokonane co najmniej na dwadzieścia sześć dni przed terminem walnego zgromadzenia. Ogłoszenie o walnym zgromadzeniu spółki publicznej powinno zawierać co najmniej:

1. datę, godzinę i miejsce walnego zgromadzenia oraz szczegółowy porządek obrad,
2. precyzyjny opis procedur dotyczących uczestniczenia w walnym zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu, w szczególności informacje o:
 - a) prawie akcjonariusza do żądania umieszczenia określonych spraw w porządku obrad walnego zgromadzenia,
 - b) prawie akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad walnego zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad przed terminem walnego zgromadzenia,
 - c) prawie akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad podczas walnego zgromadzenia,
 - d) sposobie wykonywania prawa głosu przez pełnomocnika, w tym w szczególności o formułach stosowanych podczas głosowania przez pełnomocnika, oraz sposobie zawiadamiania spółki przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej o ustanowieniu pełnomocnika,
 - e) możliwości i sposobie uczestniczenia w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
 - f) sposobie wypowiedzania się w trakcie walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
 - g) sposobie wykonywania prawa głosu drogą korespondencyjną lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
3. dzień rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu, o którym mowa w art. 406¹ kodeksu spółek handlowych,
4. informację, że prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu mają tylko osoby będące akcjonariuszami spółki w dniu rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu,
5. wskazanie, gdzie i w jaki sposób osoba uprawniona do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu może uzyskać pełny tekst dokumentacji, która ma być przedstawiona walnemu zgromadzeniu, oraz projekty uchwał lub, jeżeli nie przewiduje się podejmowania uchwał, uwagi zarządu lub rady nadzorczej

- spółki, dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad walnego zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad przed terminem walnego zgromadzenia,
6. wskazanie adresu strony internetowej, na której będą udostępnione informacje dotyczące walnego zgromadzenia.

Prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu spółki publicznej mają tylko osoby będące akcjonariuszami spółki na szesnaście dni przed datą walnego zgromadzenia (dzień rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu).

Dzień rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu jest jednolity dla uprawnionych z akcji na okaziciela i akcji imiennych.

Przewodniczący Walnego Zgromadzenia otwiera jego obrady, kieruje nimi, a także zapewnia sprawny przebieg obrad oraz poszanowanie praw i interesów wszystkich akcjonariuszy. Przewodniczący, po przedstawieniu przez referenta sprawy objętej porządkiem obrad otwiera dyskusję. Dyskusja może być przeprowadzona nad kilkoma punktami porządku łącznie. Dyskutanci zabierają głos w kolejności zgłoszenia. Uczestnikowi Zgromadzenia przysługuje w każdym punkcie jego porządku i w każdej sprawie porządkowej prawo do jednego wystąpienia i jednej repliki.

Walne Zgromadzenie może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad.

Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Akcjonariusz może głosować odmiennie z każdej z posiadanych akcji. Akcjonariusz ma prawo do jednokrotnego głosowania nad każdym wnioskiem.

Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów, o ile przepisy Statutu lub Kodeksu spółek handlowych nie stanowią inaczej. Głosowanie jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów, likwidatorów, o pociągnięcie do odpowiedzialności oraz w sprawach osobowych.

Przewodniczący Walnego Zgromadzenia ogłasza wyniki głosowania, które następnie wnoszone są do protokołu obrad. Protokół z przebiegu Walnego Zgromadzenia sporządza notariusz. Akcjonariuszom i członkom władz spółki przysługuje prawo przeglądania protokołów z obrad Walnych Zgromadzeń i żądania wydania poświadczonych przez Zarząd odpisów.

Mirosław Bendzera – Prezes Zarządu

Beata Zawiszowska – Wiceprezes Zarządu

Zbigniew Fryzowicz – Wiceprezes Zarządu

Zdzisław Szypuła – Wiceprezes Zarządu

Dawid Gruszczyk – Wiceprezes Zarządu

Katowice, dnia 28 kwietnia 2017 roku